

บทที่ 3

หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศ

3.1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกฎหมายข้อมูลข่าวสารในต่างประเทศ

ดังที่ได้ทราบกันมาบ้างแล้วว่าพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยนั้นได้ร่างโดยอาศัยกฎหมายของต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศเป็นต้นแบบในการศึกษา ซึ่งทำให้ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าการที่จะนำพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาใช้ในทางปฏิบัตินั้นต้องได้รับอิทธิพลในการตีความเนื้อหาของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศมาไม่น้อย และที่สำคัญหลักการพื้นฐานของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยนั้นก็คือ หลัก “สิทธิที่จะได้รับรู้ (Right to know)” ซึ่งก็เป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงไม่อาจปฏิเสธการศึกษากฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศได้เลย

สำหรับในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศ ซึ่งจะศึกษาในเรื่องของหลักทั่วไปในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศ เพื่อเป็นการปูทางเข้าสู่บทต่อไปซึ่งจำเป็นจะต้องนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาในบทนี้ไปประยุกต์ใช้อีกทีหนึ่ง โดยจะขอศึกษา กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศฝรั่งเศส และกฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศแคนาดา โดยจะศึกษาในหัวข้อสำคัญ ๆ คือ ความหมายของข้อมูลข่าวสาร หลักเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และหลักยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศสหรัฐอเมริกา (Freedom of Information Act 1966)

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศสหรัฐอเมริกา ถือเป็นกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่สำคัญมากที่จะต้องทำการศึกษาเนื่องจาก กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นหนึ่งในกฎหมายต้นแบบของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของหลาย ๆ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย โดยที่กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศสหรัฐอเมริกามี 2 ฉบับ คือ Freedom of Information Act 1966 (5 U.S.C. § 552) และ Privacy Act 1974 (5 U.S.C. § 552a) ซึ่งมีการบังคับใช้มานานและมีการปรับปรุง

(Update) เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา^{1 2} (โดยมีคำพิพากษาศาลมาวางหลักเกณฑ์ในการใช้กฎหมาย) สำหรับรายละเอียดที่จะศึกษานี้มีดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำหรับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของอเมริกาที่ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการคือ Freedom of Information Act 1966 (5 U.S.C. § 552) หรือที่เรียกว่า FOIA โดยวัตถุประสงค์พื้นฐานของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อเป็นการรับรองว่าเอกสารของหน่วยงานของรัฐบาลกลางจะเปิดเผยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้³ อันเป็นการรับรองถึงหน้าที่อันสำคัญยิ่งในสังคมประชาธิปไตยที่ต้องการการตรวจสอบการทุจริต (corruption) และทำให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบในงานปกครอง⁴ อันจะทำให้เกิดการบริหารงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นผลดีกับประเทศในที่สุด

1.1) ความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารของราชการ”

FOIA ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร (record)” เอาไว้ในอนุมาตรา (f)⁵ (2) ของ Freedom of Information Act 1966 โดยหมายถึง ข้อมูลซึ่งรวมถึงข้อมูลใด ๆ ที่เป็นข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ (agency) ภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้ (5 U.S.C. § 552 ซึ่งหมายถึง FOIA) ซึ่ง

¹ ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อเดือนพฤษภาคม 2543 ที่ผ่านมา

² ติดตามรายละเอียดที่เว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม www.usdoj.gov

³ Dennis Campbell & Joy Fisher, *Data Transmission and Privacy*. (Marlinus Nijhoff Publisher : 1994), p. 489

⁴ US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*. US Department of Justice, September 1996 Edition, 1996 p. 3 or see. www.usdoj.gov/oip/introduc.htm

⁵ (f) For purposes of this section, the term—

(1) "agency" as defined in section 551(1) of this title includes any executive department, military department, Government corporation, Government controlled corporation, or other establishment in the executive branch of the Government (including the Executive Office of the President), or any independent regulatory agency; and

(2) "record" and any other term used in this section in reference to information includes any information that would be an agency record subject to the requirements of this section when maintained by an agency in any format, including an electronic format.

ถูกเก็บไว้โดยหน่วยงานของราชการในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม รวมถึงรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยคำว่าหน่วยงานของรัฐก็ได้มีคำนิยามไว้ใน (1) แห่งอนุมาตรา (ก) นั้นเอง

จากประเด็นนี้เมื่อพิจารณาถึงความหมายแล้วจะเห็นว่าคำว่าข้อมูลข่าวสาร (record) ของ Freedom of Information Act 1966 นั้นนิยามไว้ค่อนข้างสั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติมานานแล้ว แต่อย่างไรก็ดีการที่นิยามของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” สั้นกลับเป็นผลดี เนื่องจากทำให้คำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” ตามกฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมถึงข้อมูลข่าวสารทุกประเภทที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ^{6 7} และด้วยเหตุที่วัตถุประสงค์ของกฎหมายมุ่งบังคับใช้กับข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ⁸ ทำให้คำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” ของ FOIA หมายถึง “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ด้วยนั่นเอง

จากข้างต้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยแล้วจะเห็นว่า คำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” ของ Freedom of Information Act 1966 นั้นใกล้เคียงกับคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ตามคำนิยามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยอย่างมาก เพราะคำว่าข้อมูลข่าวสารของราชการของไทยก็มุ่งถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชนเช่นกัน ดังนั้น ในส่วนนี้จึงอาจสรุปได้ว่าคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” ของ FOIA นั้นมีความหมายเหมือนกับคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1.2) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม Freedom of Information Act 1966 มี 3 วิธี เรียงลำดับตามความสำคัญของข้อมูลข่าวสารและลำดับความจำเป็นที่ประชาชนควรจะรู้⁹ ซึ่งเหมือนกันกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม Freedom of Information Act 1966 ของอเมริกามีดังนี้

⁶ พริตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, “สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา”, วารสารกฎหมายปกครอง, เล่มที่ 17, ตอนที่ 2, สิงหาคม 2541, หน้า 103

⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “บันทึกเรื่อง หารือปัญหาข้อกฎหมายกรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ (กรณีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)”, วารสารกฎหมายปกครอง, เล่ม 19, ตอน 1, เมษายน 2543, หน้า 84

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 83

⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์, “อิสระของข่าวสาร”, วารสารนิติศาสตร์, 137 ปีที่ 9 ฉบับที่ 3, 2521 หน้า 152

1. การเปิดเผยด้วยวิธีการพิมพ์แพร่หลาย (5 U.S.C. § 552 (a)(1) ¹⁰)

ตามอนุมาตรา (a)(1) แต่ละหน่วยงานของรัฐต้องแบ่งลำดับชั้นและตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้ลงในราชกิจจานุเบกษา (Federal register)

ก. รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะและโครงสร้างขององค์กรและสถานที่ตั้ง พนักงาน และวิธีที่ประชาชนจะได้รับข้อมูล ทำคำขอ หรือได้รับคำวินิจฉัย (A)

¹⁰ (a) Each agency shall make available to the public information as follows:

(1) Each agency shall separately state and currently publish in the Federal Register for the guidance of the public--

(A) descriptions of its central and field organization and the established places at which, the employees (and in the case of a uniformed service, the members) from whom, and the methods whereby, the public may obtain information, make submittals or requests, or obtain decisions;

(B) statements of the general course and method by which its functions are channeled and determined, including the nature and requirements of all formal and informal procedures available;

(C) rules of procedure, descriptions of forms available or the places at which forms may be obtained, and instructions as to the scope and contents of all papers, reports, or examinations;

(D) substantive rules of general applicability adopted as authorized by law, and statements of general policy or interpretations of general applicability formulated and adopted by the agency; and

(E) each amendment, revision, or repeal of the foregoing.

Except to the extent that a person has actual and timely notice of the terms thereof, a person may not in any manner be required to resort to, or be adversely affected by, a matter required to be published in the Federal Register and not so published. For the purpose of this paragraph, matter reasonably available to the class of persons affected thereby is deemed published in the Federal Register when incorporated by reference therein with the approval of the Director of the Federal Register

- ข. อำนาจหน้าที่ทั่วไปรวมถึงวิธีการดำเนินงานของหน่วยงาน (B)
 - ค. กฎหรือระเบียบ รายละเอียดของข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือสถานที่ที่จะติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำเกี่ยวกับเอกสารทั้งหมด (C)
 - ง. กฎที่สามารถมีผลเป็นการทั่วไปอย่างกฎหมาย นโยบายหรือการตีความ ซึ่งรับไว้โดยหน่วยงานของรัฐ (D)
 - จ. ข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายอื่นกำหนด (E)
- อนุมาตรา (a)(1) นี้เทียบได้กับการเปิดเผยตามมาตรา 7 ของกฎหมายไทย โดยข้อมูลดังกล่าวถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่ประชาชนควรรู้ กฎหมายจึงบังคับให้ต้องตีพิมพ์ลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งถือเป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอัตโนมัติตามกฎหมาย¹¹

2. การจัดให้ประชาชนเข้าตรวจค้น (5 U.S.C. § 552 (a)(1)¹²)

¹¹ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.4 or see www.usdoj.gov/oip/introduc.htm

¹² (2) Each agency, in accordance with published rules, shall make available for public inspection and copying--

(A) final opinions, including concurring and dissenting opinions, as well as orders, made in the adjudication of cases;

(B) those statements of policy and interpretations which have been adopted by the agency and are not published in the Federal Register;

(C) administrative staff manuals and instructions to staff that affect a member of the public;

(D) copies of all records, regardless of form or format, which have been released to any person under paragraph (3) and which, because of the nature of their subject matter, the agency determines have become or are likely to become the subject of subsequent requests for substantially the same records; and

(E) a general index of the records referred to under subparagraph (D);

unless the materials are promptly published and copies offered for sale. For records created on or after November 1, 1996, within one year after such date, each agency shall make such records

ตามอนุมาตรา (a)(2) หน่วยงานของรัฐต้องจัดข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้า
ตรวจสอบและทำสำเนา

ก. ความเห็นในขั้นสุดท้าย (ผลการพิจารณา) รวมทั้ง ความเห็นและความเห็นแย้งและคำสั่ง
ในระหว่างพิจารณา (A)

ข. นโยบายหรือการตีความของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้ลงตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (B)

ค. คู่มือหรือคำแนะนำในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสมาชิกหรือ
ประชาชน (C)

available, including by computer telecommunications or, if computer telecommunications means have not been established by the agency, by other electronic means. To the extent required to prevent a clearly unwarranted invasion of personal privacy, an agency may delete identifying details when it makes available or publishes an opinion, statement of policy, interpretation, staff manual, instruction, or copies of records referred to in subparagraph (D). However, in each case the justification for the deletion shall be explained fully in writing, and the extent of such deletion shall be indicated on the portion of the record which is made available or published, unless including that indication would harm an interest protected by the exemption in subsection (b) under which the deletion is made. If technically feasible, the extent of the deletion shall be indicated at the place in the record where the deletion was made. Each agency shall also maintain and make available for public inspection and copying current indexes providing identifying information for the public as to any matter issued, adopted, or promulgated after July 4, 1967, and required by this paragraph to be made available or published. Each agency shall promptly publish, quarterly or more frequently, and distribute (by sale or otherwise) copies of each index or supplements thereto unless it determines by order published in the Federal Register that the publication would be unnecessary and impracticable, in which case the agency shall nonetheless provide copies of an index on request at a cost not to exceed the direct cost of duplication. Each agency shall make the index referred to in subparagraph (E) available by computer telecommunications by December 31, 1999. A final order, opinion, statement of policy, interpretation, or staff manual or instruction that affects a member of the public may be relied on, used, or cited as precedent by an agency against a party other than an agency only if--

(i) it has been indexed and either made available or
published as provided by this paragraph; or

(ii) the party has actual and timely notice of the terms thereof.

ง. สำเนาทั้งหมดของข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ที่ได้เปิดเผยแก่บุคคลภายใต้ (3) เนื่องจากลักษณะโดยปกติของเอกสารนั้น และปรากฏว่าได้มีการขอข้อมูลดังกล่าวนั้นอีกในครั้งต่อ ๆ มา (D)

จ. คำนี้นี้หลักของข้อมูลข่าวสารตาม D (E)

อนุมาตรา (a)(2) นี้คล้ายกลับมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย (โดยเฉพาะในข้อ (A) - (C)) ซึ่งโดยหลักแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูและทำสำเนา กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญรองลงมาจากข้อมูลที่ต้องตีพิมพ์เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา หรือเป็นข้อมูลที่มีการขบ่อยครั้ง กฎหมายจึงให้หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ โดย FOIA นั้นได้กำหนดให้จัดสถานที่ในการตรวจดูเรียกว่า Reading room¹³ นอกจากนั้นยังกำหนดให้จัดให้ประชาชนตรวจดูด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารทางคอมพิวเตอร์อีกด้วย¹⁴ (electronic reading rooms) ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่มีขึ้นภายหลังวันที่ 1 พฤศจิกายน 2539 ให้ประชาชนตรวจดูได้ทาง electronic reading rooms ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2542¹⁵

3. การให้ตรวจค้นเป็นการเฉพาะราย (5 U.S.C. § 552 (a)(3)¹⁶)

¹³ see. US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, pp.14-17 or see www.usdoj.gov/oip/readingroom.htm

¹⁴ ตาม The Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996

¹⁵ see. US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, pp.17-20 or see www.usdoj.gov/oip/readingroom.htm

¹⁶ (3) (A) Except with respect to the records made available under paragraphs (1) and (2) of this subsection, each agency, upon any request for records which (i) reasonably describes such records and (ii) is made in accordance with published rules stating the time, place, fees (if any), and procedures to be followed, shall make the records promptly available to any person.

(B) In making any record available to a person under this paragraph, an agency shall provide the record in any form or format requested by the person if the record is readily reproducible by the agency in that form or format. Each agency shall make reasonable efforts to maintain its records in forms or formats that are reproducible for purposes of this section.

อนุมาตรา (a)(3)

ก. ข้อมูลข่าวสารนอกจากข้อมูลข่าวสารตาม (1) และ (2) หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตามคำขอโดยในคำขอนั้นต้อง 1) บรรยายถึงรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารนั้นเพียงพอ 2) ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ (เกี่ยวกับการเผยแพร่ สถานที่ ค่าธรรมเนียม วิธีปฏิบัติ) (A)

ข. ในการจัดทำข้อมูลข่าวสารภายใต้อนุมาตรานี้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลข่าวสารให้ในรูปแบบที่บุคคลนั้นมีคำขอถ้าหากข้อมูลข่าวสารนั้นพร้อมที่จัดทำในรูปแบบดังกล่าว และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้หน่วยงานของรัฐพยายามรักษาข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่จัดทำขึ้นมาใหม่นั้น (B)

ค. ในการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามที่ขอ ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการขัดแย้งกันอย่างแรงในการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้น (C)

ง. คำว่า “ค้นหา” (search) หมายถึง “ตรวจสอบ” (review) ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐเพื่อวัตถุประสงค์ในการบอกที่อยู่ของข้อมูลข่าวสารตามที่ขอนั้น (D)

อนุมาตรา (a)(2) นี้ FOIA ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดข้อมูลข่าวสารซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับของ (1) และ (2) และไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารตามข้อยกเว้นของ FOIA¹⁷ หากพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่าคล้ายกับมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย กล่าวคือเป็นมาตราที่ครอบคลุมถึงเอกสารทั้งหมดที่การเปิดเผยด้วยวิธีการอื่นครอบคลุมไม่ถึง

1.3) ข้อยกเว้นหลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

(C) In responding under this paragraph to a request for records, an agency shall make reasonable efforts to search for the records in electronic form or format, except when such efforts would significantly interfere with the operation of the agency's automated information system.

(D) For purposes of this paragraph, the term "search" means to review, manually or by automated means, agency records for the purpose of locating those records which are responsive to a request.

¹⁷ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, pp.7-8 or see www.usdoj.gov/oip/introduc.htm

FOIA ได้กำหนดหลักยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเอาไว้ในอนุมาตรา (b)¹⁸ (1)-(9) (เรียกว่า Exemption) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹⁸ (b) This section does not apply to matters that are--

(1)(A) specifically authorized under criteria established by an Executive order to be kept secret in the interest of national defense or foreign policy and (B) are in fact properly classified pursuant to such Executive order;

(2) related solely to the internal personnel rules and practices of an agency;

(3) specifically exempted from disclosure by statute (other than section 552b of this title), provided that such statute (A) requires that the matters be withheld from the public in such a manner as to leave no discretion on the issue, or (B) establishes particular criteria for withholding or refers to particular types of matters to be withheld;

(4) trade secrets and commercial or financial information obtained from a person and privileged or confidential;

(5) inter-agency or intra-agency memorandums or letters which would not be available by law to a party other than an agency in litigation with the agency;

(6) personnel and medical files and similar files the disclosure of which would constitute a clearly unwarranted invasion of personal privacy;

(7) records or information compiled for law enforcement purposes, but only to the extent that the production of such law enforcement records or information (A) could reasonably be expected to interfere with enforcement proceedings, (B) would deprive a person of a right to a fair trial or an impartial adjudication, (C) could reasonably be expected to constitute an unwarranted invasion of personal privacy, (D) could reasonably be expected to disclose the identity of a confidential source, including a State, local, or foreign agency or authority or any private institution which furnished information on a confidential basis, and, in the case of a record or information compiled by a criminal law enforcement authority in the course of a criminal investigation or by an agency conducting a lawful national security intelligence investigation, information furnished by a confidential source, (E) would disclose techniques and procedures for law enforcement investigations or prosecutions, or would disclose guidelines for law enforcement investigations or prosecutions if such disclosure could reasonably be expected to risk circumvention of the

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับต่างประเทศ (5 U.S.C. § 552 (b)(1))

ตาม Exemption 1 นี้ FOIA ไม่ใช้บังคับกับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ซึ่งการจำแนกข้อมูลใดเป็นความลับประเภทนี้จะต้องเป็นไปตามคำสั่งของฝ่ายบริหาร (executive order)^{19 20} ซึ่งในปัจจุบันคำสั่งของฝ่ายบริหารที่มีผลบังคับใช้คือคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ 12,958 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 14 ตุลาคม 2538 แทนคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ 12,356 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อปี 2525 สำหรับประเด็นที่น่าพิจารณาในเรื่องนี้ก็คือในเรื่องของการมีผลบังคับของคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ 12,958 ซึ่ง Court of Appeals for the District of Columbia Circuit ได้วางหลักไว้ว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ทำการตัดสินใจในขั้นสุดท้ายแล้ว²¹ (ultimate classification decision) ก็ถือว่ามีผลตามคำสั่งของฝ่ายบริหาร ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องตัดสินใจโดยอาศัยหลักที่ว่าสาระในคำสั่งของฝ่ายบริหารนั้นมีผลเปลี่ยนแปลงสถานการณ์แวดล้อมระหว่างประเทศและภายในประเทศได้²² (changed international and domestic circumstances)

2. ข้อบังคับและวิธีปฏิบัติของบุคคลากรหน่วยงานภายใน (5 U.S.C. § 552 (b)(2))

law, or (F) could reasonably be expected to endanger the life or physical safety of any individual;

(8) contained in or related to examination, operating, or condition reports prepared by, on behalf of, or for the use of an agency responsible for the regulation or supervision of financial institutions; or

(9) geological and geophysical information and data, including maps, concerning wells.

Any reasonably segregable portion of a record shall be provided to any person requesting such record after deletion of the portions which are exempt under this subsection. The amount of information deleted shall be indicated on the released portion of the record, unless including that indication would harm an interest protected by the exemption in this subsection under which the deletion is made. If technically feasible, the amount of the information deleted shall be indicated at the place in the record where such deletion is made.

¹⁹ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.59 or see www.usdoj.gov/oip/exemption1.htm

²⁰ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2536, หน้า 35

²¹ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.97 or see www.usdoj.gov/oip/exemption1.htm

²² *ibid.*, p. 61

ข้อยกเว้นนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎและวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อันเป็นการภายในเท่านั้น เพราะกฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานเช่นนี้มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและกฎระเบียบเหล่านั้นก็ไม่มีผลต่อบุคคลภายนอกแต่อย่างใด เช่น กฎว่าด้วยการจรรยาบรรณในสถานที่ราชการ กฎว่าด้วยเวลาอาหารกลางวันรายงานแถลงนโยบายเกี่ยวกับการลา ฯลฯ^{23 24} อย่างไรก็ตามข้อยกเว้นในข้อนี้ก็ไม่ได้ครอบคลุมถึงเรื่องภายในทั้งหมดอย่างเช่นเรื่องเกี่ยวกับลูกจ้างหรือสถานะในการทำงานของหน่วยงานของรัฐ²⁵ ซึ่งศาลฎีกาของสหรัฐ (Supreme Courts) ได้วางหลักว่าข้อยกเว้นใน exemption 2 นี้มุ่งหมายเพื่อลดภาระแก่หน่วยงานของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ซึ่งที่เป็นเรื่องเล็กน้อย (Trivial) โดยประชาชนไม่ได้คาดถึงประโยชน์จากการเปิดเผยนั้น²⁶ ซึ่งได้กลายมาเป็นหลัก “Low 2”²⁷ ในการพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารใดสามารถไม่เปิดเผยได้โดยอาศัย exemption 2 นี้ และยังมีหลัก “High 2”²⁸ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของภัยแวดล้อม (Risks Circumvention) ว่าหากมีการเปิดเผยจะทำให้มีบุคคลใดสามารถละเมิดหรือหลีกเลี่ยงการตรวจจับจากการบังคับใช้กฎหมาย²⁹ โดยศาลจะตรวจสอบโดยอาศัยวิธีการ 2 อย่างคือ เอกสารที่ขอมานั้นได้ว่าเป็นเรื่องภายในอย่างชัดเจน (Predominant internal) และการเปิดเผยเป็นเรื่องภัยสำคัญต่อกฎหรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐนั้น³⁰

3. ข้อมูลสำคัญซึ่งถูกห้ามมิให้เปิดเผยโดยกฎหมายอื่น (5 U.S.C. § 552 (b)(3))

หากมีกฎหมายใดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดไว้โดยเฉพาะก็ให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาก็ได้อธิบายถ้อยคำของข้อยกเว้นใน Exemption 3 ไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารจะไม่ถูกเปิดเผยตามกฎหมายอื่นต่อเมื่อพบว่าเข้าตามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ คือ กฎนั้นจะต้องมีเนื้อหาในรูปแบบของข้อบังคับที่ยับยั้งการเปิดเผยต่อสาธารณชน หรือมีหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าเอกสารใดหรือเอกสารที่ถูกอ้างถึงใดควรเก็บไว้เป็นความลับ^{31 32}

4. ความลับทางการค้า และข้อมูลอื่น ๆ ทางธุรกิจซึ่งเป็นความลับ (5 U.S.C. § 552 (b)(4))

²³ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, “อิสระของข่าวสาร”, *วารสารนิติศาสตร์*, 137 ปีที่ 9 ฉบับที่ 4, 2521 หน้า 69

²⁴ US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, p.96 or see www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

²⁵ *ibid.*, p. 97 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

²⁶ *ibid.*

²⁷ *ibid.*, pp. 98 - 106 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

²⁸ *ibid.*, pp. 96, 106 - 120 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

²⁹ *ibid.*, p. 106 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

³⁰ *ibid.*, p. 107 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

³¹ *ibid.*, p. 121 หรือ www.usdoj.gov/oip/exemption3.htm

³² บัญชา เขียวด้าย, *การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย*, หน้า 37

ข้อยกเว้นตาม Exemption 4 นี้ มุ่งหมายที่จะคุ้มครองทั้งประโยชน์ของทั้งฝ่ายรัฐและบุคคล ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารแก่รัฐเพื่อไม่ให้เจ้าของข้อมูลข่าวสารนั้นต้องเสียเปรียบทางการแข่งขันจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น³³ โดยข้อยกเว้นนี้ได้แบ่งประเภทของข้อมูลไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ความลับทางการค้า (trade secrets) และ 2) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับ (ก) ข้อมูลข่าวสารการพาณิชย์หรือการเงิน (commercial or financial) (ข) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาจากบุคคลอื่น (obtained from a person) (ค) ข้อมูลข่าวสารที่มีเอกสิทธิ์พิเศษ (privileged) หรือเป็นเรื่องปกปิด (confidential)³⁴

สำหรับความหมายของคำว่า ความลับทางการค้า (trade secrets) นั้น Court of Appeals for the District of Columbia Circuit ได้วางหลักคอมมอนลอว์ ในเรื่องความหมายเอาไว้แคบกว่าในค่านิยามตาม Restatement of Torts โดยควรตามวัตถุประสงค์ของ FOIA จะมีความหมายเป็นความลับเกี่ยวกับแผนงาน สูตร กรรมวิธีหรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีคุณค่าเชิงพาณิชย์ที่จะถูกใช้ในการกระทำเตรียมการ ประกอบหรือดำเนินการผลิตสินค้าในทางการค้าตลอดจนตัวสินค้าที่ทำเสร็จแล้วไม่ว่าจะด้วยการปรับปรุงหรือทำขึ้นใหม่ด้วยความเพียรพยายาม³⁵ ซึ่งศาลอุทธรณ์ (The Court of Appeals) ทั้ง 10 ภาคก็ได้ยอมรับค่านิยามนี้เอาไว้ด้วย³⁶

5. ข้อมูลการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานหรือภายในหน่วยงานราชการ (5 U.S.C. § 552 (b)(5))

ข้อยกเว้นนี้ใช้กับบันทึกหรือหนังสือที่ใช้ติดต่อระหว่างส่วนราชการ (inter-agency) หรือภายในส่วนราชการ (intra-agency) โดย Exemption 5 นี้มีมุ่งที่จะคุ้มครองการปฏิบัติงานของส่วนราชการอันเป็นเรื่องภายในของส่วนราชการแท้ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดผลดี 2 ประการคือ 1) ทำให้ข้าราชการมีเสรีที่จะพูดกันได้อย่างเต็มที่ในการพิจารณาเรื่องสำคัญต่าง ๆ และ 2) ป้องกันมิให้นโยบายต่าง ๆ ในการดำเนินงานของส่วนราชการต้องถูกเปิดเผยเสียก่อนในขั้นเตรียมงานก่อนจะถึงเวลาอันควรเปิดเผย³⁷

6. เพิ่มข้อมูลส่วนบุคคล ประวัติทางการแพทย์ และเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนบุคคล (5 U.S.C. § 552 (b)(6))

³³ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 103

³⁴ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.148 or see www.usdoj.gov/oip/exemption4.htm

³⁵ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, หน้า 38

³⁶ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.148 or see www.usdoj.gov/oip/exemption4.htm

³⁷ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์ศานต์, "อิสระของข่าวสาร", วารสารนิติศาสตร์, ฉบับที่ 4, หน้า 73

ข้อยกเว้นตาม Exemption 6 นี้ ถือเป็นข้อยกเว้นซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้เป็นหลักในการพิจารณาต่อไป ซึ่งใน FOIA นี้ได้มีหลักยกเว้นการเปิดเผยซึ่งมุ่งคุ้มครองประโยชน์ส่วนบุคคล (Personal Privacy interests) อยู่ 2 ข้อคือ ข้อยกเว้นตาม Exemption 6 และ 7 (C) ซึ่งตาม 7(C) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายแต่ตาม Exemption 6 นี้ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัจเจกชนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ “เพิ่มข้อมูลส่วนบุคคล ประวัติทางการแพทย์ และเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ” เมื่อการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลอย่างแข็งขัน และไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามข้อห้ามนี้ได้เว้นแต่กับตัวเจ้าของข้อมูลเอง³⁸ ข้อยกเว้นนี้จึงมีขึ้นเพื่อหาจุดสมดุลระหว่างสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิของสาธารณชนที่จะได้รู้ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองกิจการของเอกชนจากการอยากรู้อยากเห็นที่ไม่สมควรของสาธารณชน³⁹

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาเบื้องต้นใน Exemption 6 นี้ก็คือในเรื่องของคำนิยามของ เพิ่มข้อมูลส่วนบุคคล ประวัติทางการแพทย์ และเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ สำหรับเพิ่มข้อมูลส่วนบุคคล ประวัติทางการแพทย์ นั้นไม่มีปัญหา แต่สำหรับคำว่าเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ นั้นยังมีความเห็นไม่ตรงกันอยู่มาก จนในปี 1982 ในคดี *United States Department of State v. Washington Post Co.*⁴⁰ ศาลฎีกาของสหรัฐได้วางหลักของความหมายของคำว่าเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ เอาไว้โดยอาศัยความมุ่งหมายของสภานิติบัญญัติของอเมริกา (Congress) ว่าต้องการให้ความหมายของคำว่าเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ เป็นความหมายในทางกว้างมากกว่าในทางแคบ ศาลฎีกาจึงได้วางหลักเบื้องต้นไว้ว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไม่ได้มุ่งถึงป้ายบนเพิ่มข้อมูลที่มีข้อมูลอันก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น แต่ควรรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทั่ว ๆ ไปด้วย⁴¹

หากหน่วยงานของรัฐต้องการจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ใน Exemption 6 นี้ ต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลอย่างแข็งขันหรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นเรื่องของการหาจุดสมดุลระหว่างสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิของสาธารณชนที่จะได้รู้ โดยก่อนที่จะพิจารณาในเรื่องดังกล่าว อันดับแรกจะต้องพิจารณาว่ามีสิทธิส่วนบุคคลใดที่ถูกรุกรานจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ถ้าหากไม่มี ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาในข้อต่อไปอีก แต่หากพบว่ามี ต้องพิจารณาต่อมาว่าประโยชน์สาธารณะจากการเปิดเผย

³⁸ US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, p.257 or see www.usdoj.gov/oip/exemption6.htm

³⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์, “อิสระของข่าวสาร”, *วารสารนิติศาสตร์*, ฉบับที่ 4, หน้า 73-74

⁴⁰ คดีที่ 456 U.S. 595 (1982)

⁴¹ US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, p.257 or see www.usdoj.gov/oip/exemption6.htm

ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีมากกว่าประโยชน์ของบุคคลที่ได้รับจากการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ หากไม่เกิดประโยชน์สาธารณะจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ควรที่จะถูกคุ้มครอง⁴²

7. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย (5 U.S.C. § 552 (b)(7))

ตาม Exemption 7 นี้มุ่งคุ้มครองถึงข้อมูลข่าวสารที่มีเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยหากเปิดเผยไปแล้วจะเกิดความเสียหายดังต่อไปนี้⁴³

- 1) แทรกแซงกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย (A)
- 2) ศักดิ์ศรีของบุคคลในอันที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเปิดเผย และการตัดสินใจยุติธรรม (B)
- 3) ก่อให้เกิดการก้าวล่วงในสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม (C)
- 4) เปิดเผยชื่อเสียงของผู้ที่เป็นแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ และเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข่าวนั้น (D)
- 5) เปิดเผยกระบวนการและเทคนิคของการสอบสวน (E)
- 6) ก่อให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย (F)

นักนิติศาสตร์บางท่านได้ให้ความเห็นว่า ข้อยกเว้นนี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะเอกสารอื่น ๆ ได้รับความคุ้มครองตาม Exemption อื่นอยู่แล้ว⁴⁴

8. ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลควบคุมสถาบันการเงิน (5 U.S.C. § 552 (b)(8))

ข้อยกเว้นนี้เป็นการคุ้มครองความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน โดยให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาในเรื่องเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบ การปฏิบัติงานหรือรายงานสถานภาพที่ได้จัดทำขึ้น โดยหรือทำในนามของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลควบคุมสถาบันการเงิน⁴⁵ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้หากเปิดเผยไปย่อมจะทำให้เกิดความลำเอียงและมีผลเสียได้⁴⁶

⁴² US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, p.259 or see www.usdoj.gov/oip/exemption6.htm

⁴³ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, หน้า 39-40

⁴⁴ โปรดดู ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "อิสระของข่าวสาร", *วารสารนิติศาสตร์*, ฉบับที่ 4, หน้า 74-75

⁴⁵ see. US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, pp.413-419 or see www.usdoj.gov/oip/exemption8.htm

⁴⁶ โปรดดู ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "อิสระของข่าวสาร", *วารสารนิติศาสตร์*, ฉบับที่ 4, หน้า 75-76

9. ข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับแหล่งขุดเจาะน้ำมัน (5 U.S.C. § 552 (b)(9))

ข้อยกเว้นนี้ให้การคุ้มครองถึงข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนแผนที่ในทางธรณีวิทยาและธรณีฟิสิกส์ที่เกี่ยวกับบ่อน้ำมัน ในอเมริกาเห็นว่าการสำรวจเกี่ยวกับบ่อน้ำมันไม่อยู่ในความหมายของความลับทางการค้าตาม Exemption 4 จึงต้องระบุไว้ใน Exemption 9 โดยเฉพาะ⁴⁷ ซึ่งศาลอเมริกาได้วางหลักเอาไว้ว่า Exemption 9 ใช้บังคับกับข้อมูลเกี่ยวกับบ่อน้ำมันในทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์ด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีคดีใดที่ศาลได้วางหลักถึงกรอบที่แท้จริงของข้อยกเว้นนี้เลย⁴⁸

2) ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (Privacy Act 1974) (5 U.S.C. § 552a)

กฎหมายที่ใช้บังคับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของอเมริกา คือ Privacy Act 1974 (5 U.S.C. § 552a) ได้มีผลบังคับใช้เมื่อ 27 กันยายน 1975 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการที่จะให้สิทธิแก่ประชาชนชาวอเมริกาที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐได้ ทั้งยังบัญญัติเพื่อรองรับหลักการที่ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (No disclosure without consent)” และกำหนดข้อยกเว้นของหลักดังกล่าว ซึ่งเป็นส่วนที่จะขอนำมาพิจารณาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อไป สำหรับ Privacy Act 1974 นั้นประกอบไปด้วยเนื้อหา 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนของหลัก “ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล” ข้างต้น และส่วนของกระบวนการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่กฎหมายฉบับนี้ได้ให้สิทธิเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยาย “สิทธิที่จะได้รู้ (Right to Know)” อันถือเป็นประโยชน์ของสาธารณะตาม Freedom of Information Act 1966 นั่นเอง

2.1) ความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” (5 U.S.C. § 552a(a)(2)⁴⁹)

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 76

⁴⁸ US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, p.419 or see www.usdoj.gov/oip/exemption9.htm

⁴⁹ (a) Definitions

For purposes of this section---

(4) the term "record" means any item, collection, or grouping of information about an individual that is maintained by an agency, including, but not limited to, his education, financial transactions, medical history, and criminal or employment history and that contains his name, or the identifying number, symbol, or other identifying particular assigned to the individual, such as a finger or voice print or a photograph;

Privacy Act 1974 ได้นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร (record)” เอาไว้ในอนุมาตรา a(2) ว่า “ข้อมูลข่าวสาร (record)” หมายความว่า รายการหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลหนึ่งซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติทางการแพทย์ และประวัติการกระทำความผิดทางอาญา หรือประวัติการประกอบวิชาชีพของบุคคลนั้น และซึ่งปรากฏชื่อของบุคคลนั้น หรือหมายเลขประจำตัว รหัสหรือสิ่งบ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ หรือแผ่นบันทึกลักษณะเสียง หรือรูปถ่าย เป็นต้น⁵⁰ ซึ่งอาจสรุปได้ว่าคำว่าข้อมูลข่าวสาร (record) ตามกฎหมายฉบับนี้ก็คือความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” นั่นเอง

2.2) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตาม Privacy Act 1974 (5 U.S.C. § 552a(b))

การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้กฎหมายฉบับนี้ยอมเป็นไปตามหลักข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (No disclosure without consent) ซึ่งได้บัญญัติเอาไว้ในอนุมาตรา b⁵¹ ของ Privacy Act 1974 นี้ กล่าวคือ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผย

⁵⁰ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 84

⁵¹ (b) Conditions of disclosure

No agency shall disclose any record which is contained in a system of records by any means of communication to any person, or to another agency, except pursuant to a written request by, or with the prior written consent of, the individual to whom the record pertains, unless disclosure of the record would be--

(1) to those officers and employees of the agency which maintains the record who have a need for the record in the performance of their duties;

(2) required under section 552 of this title;

(3) for a routine use as defined in subsection (a)(7) of this section and described under subsection (e)(4)(D) of this section;

(4) to the Bureau of the Census for purposes of planning or carrying out a census or survey or related activity pursuant to the provisions of Title 13;

(5) to a recipient who has provided the agency with advance adequate written assurance that the record will be used solely as a statistical research or

ข้อมูลส่วนบุคคลใด ๆ ไม่ได้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานของรัฐด้วยตนเอง เว้นแต่ปัจเจกชนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นจะทำคำขอหรือแสดงความยินยอมเป็นหนังสือ ซึ่งแน่นอนว่า Privacy Act 1974 นี้ไม่ได้ห้ามปัจเจกชนที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของตนเองด้วยเช่นกันเนื่องจากไม่ถือว่าเป็นบุคคลภายนอก (Third person) แต่เป็นบุคคลลำดับแรก (First person) ที่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร⁵²

reporting record, and the record is to be transferred in a form that is not individually identifiable;

(6) to the National Archives and Records Administration as a record which has sufficient historical or other value to warrant its continued preservation by the United States Government, or for evaluation by the Archivist of the United States or the designee of the Archivist to determine whether the record has such value;

(7) to another agency or to an instrumentality of any governmental jurisdiction within or under the control of the United States for a civil or criminal law enforcement activity if the activity is authorized by law, and if the head of the agency or instrumentality has made a written request to the agency which maintains the record specifying the particular portion desired and the law enforcement activity for which the record is sought;

(8) to a person pursuant to a showing of compelling circumstances affecting the health or safety of an individual if upon such disclosure notification is transmitted to the last known address of such individual;

(9) to either House of Congress, or, to the extent of matter within its jurisdiction, any committee or subcommittee thereof, any joint committee of Congress or subcommittee of any such joint committee;

(10) to the Comptroller General, or any of his authorized representatives, in the course of the performance of the duties of the General Accounting Office;

(11) pursuant to the order of a court of competent jurisdiction; or

(12) to a consumer reporting agency in accordance with section 3711(e) of Title 31.

⁵² US Department of Justice, Overview of the Privacy Act of 1974, US Department of Justice, 1996 , p. 649

2.3) ข้อยกเว้นหลักการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตาม Privacy Act 1974 (5 U.S.C. § 552a(b)(1)-(12))

หลักยกเว้นหลักเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ว่าข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (No disclosure without consent) นั้นก็ได้บัญญัติเอาไว้ในอนุมาตรา b ของ Privacy Act 1974 เช่นกัน โดยหน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือหากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็น

1) เป็นการเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลส่วนบุคคลนั้นซึ่งต้องการข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปใช้ตามหน้าที่ (b(1)) ซึ่งน่าสังเกตว่าต้องเป็นเรื่องของความจำเป็นที่จะรู้ (need to know) เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่

2) เป็นการเปิดเผยตาม 5 U.S.C. § 552 (Freedom of Information Act 1966) ซึ่งก็คือการเปิดเผยโดยอาศัยหลักยกเว้นตามอนุมาตรา b(6) (Exemption 6) หรือ 7(C) (Exemption 7(C))⁵³ (b(2))

3) เป็นการไปตามปกติ (routine use) ตามความหมายของอนุมาตรา a(7) และแสดงรายละเอียดตาม e(4)(D) ซึ่งเป็นเรื่องของการเก็บข้อมูล (b(3))

4) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องทำสำมะโนหรือสำรวจข้อมูลนั้น (b(4))

5) ต่อผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้นำข้อมูลนั้นไปใช้เพื่อการสถิติหรือทำรายงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารนั้น (b(5))

6) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติเพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา (b(6))

7) ต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย โดยจะต้องมีคำขอเป็นลายลักษณ์อักษร (b(7))

8) ต่อบุคคลซึ่งเป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล (b(8))

9) ต่อรัฐสภา คณะกรรมการหรืออนุกรรมการ หรือคณะกรรมการร่วมกับรัฐสภาหรืออนุกรรมการของคณะกรรมการร่วมดังกล่าว (b(9))

10) เป็นการเปิดเผยต่อ General Accounting Office (b(10))

11) เป็นการเปิดเผยต่อศาลตามคำสั่งศาล (b(11))

12) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงาน Consumer reporting agency ตามกฎหมาย Debt Collection Act (b(12))⁵⁴

⁵³ *ibid.*, p. 655

⁵⁴ *ibid.*, p. 676

3.1.2 กฎหมายข้อมูลข่าวสารของฝรั่งเศส (*Loi n° 78-753 du 17 juillet 1978*)

กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของฝรั่งเศสมีเพียงฉบับเดียวคือ รัฐบัญญัติที่ 78-753 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งใช้บังคับกับทั้งข้อมูลข่าวสารของราชการและข้อมูลส่วนบุคคล⁵⁵ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรอง (garanti) สิทธิของทุก ๆ คนเกี่ยวกับเสรีภาพในการเข้าถึงเอกสารของฝ่ายปกครอง (administratifs) ที่มีได้ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง (caractère non nominatif) (มาตรา 1 วรรคแรก⁵⁶) เนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้นั้นค่อนข้างน้อย โดยมีเพียง 13 มาตรา โดยแต่ละมาตราจะบัญญัติไว้เพียงหลักสำคัญ กฎหมายฉบับนี้จึงมีเนื้อหาน้อยกว่าแม้แต่ FOIA ของอเมริกาที่มีแต่ 7 อนุมาตรา (a – g) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า FOIA นั้นได้บัญญัติวิธีการเปิดเผยข้อมูลเอาไว้ละเอียดกว่า (ดังที่จะได้กล่าวต่อไป) สำหรับรัฐบัญญัติที่ 78-753 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2521 ที่จะใช้พิจารณาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นฉบับที่รวมการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติที่ 79 – 587 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2522 ด้วย⁵⁷ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลข่าวสารของราชการ

1.1) ความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารของราชการ”

รัฐบัญญัติที่ 78-753 ไม่ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” หรือ “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” เอาไว้ในลักษณะของคำนิยามทั่วไป แต่ได้กำหนดไว้ว่า เอกสารประเภทใดถือเป็น “เอกสารของราชการ” โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1 วรรค 2⁵⁸ ว่า “เอกสารของราชการ” ได้แก่

⁵⁵ ข้อเติมคือ รัฐบัญญัติที่ 78-753 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 1978 ว่าด้วยมาตรการต่าง ๆ ในการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐและสาธารณชนให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับด้านการปกครอง สังคมและการเงินการคลัง (*Loi n° 78-753 du 17 juillet 1978 portant diverses mesures d'amélioration des relations entre l'administration et le public et diverses dispositions d'ordre administratif, social et fiscal*) (พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, “สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา”, *วารสารกฎหมายปกครอง*, เล่มที่ 17, ตอนที่ 2, สิงหาคม 2541, หน้า 83-84)

⁵⁶ *Art. 1er. - (Loi n° 79-587 du 11 juillet 1979) " Le droit de toute personne à l'information est précisé et garanti par le présent titre en ce qui concerne la liberté d'accès aux documents administratifs de caractère non nominatif. "*

⁵⁷ นำมาจาก <http://www.unilim.fr/sci/reglement/loi78.htm>

⁵⁸ มาตรา 1 วรรค 2 Sont considérés comme documents administratifs au sens du présent titre tous dossiers, rapports, études, comptes rendus, procès-verbaux, statistiques, directives, instructions,

ข้อมูล รายงาน การศึกษาวิจัย สรุปผลการดำเนินงาน รายงานการประชุม สถิติ คำสั่ง ระเบียบ หนังสือเวียน บันทึกลง หรือคำตอบของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวกับการตีความกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือรายละเอียดการดำเนินกระบวนการปกครอง ความเห็นของหน่วยงาน รัฐยกเว้นความเห็นของสภาแห่งรัฐ และศาลปกครองอื่น การคาดหมายล่วงหน้าหรือคำสั่งต่าง ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร การบันทึกเสียงหรือภาพการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับเอกสารที่มีได้ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง⁵⁹

นอกจากนี้รัฐบัญญัติที่ 78-753 ยังได้กำหนดประเภทของเอกสารราชการ โดยดูจากที่มาของเอกสารนั้น โดยได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 2⁶⁰ ว่า ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 6 (ข้อยกเว้น) เอกสารต่อไปนี้ถือเป็นเอกสารของราชการ คือ เอกสารที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำบริการสาธารณะ แม้หน่วยงานประเภทนี้จะตกอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายเอกชนก็ตาม⁶¹ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรา 2 ของรัฐบัญญัติที่ 78-753 ทำให้ความหมายของเอกสารของราชการตามกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขตกว้างขึ้น และครอบคลุมเอกสารราชการได้มากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ (ดูมาตรา 1 วรรคแรก) ที่ต้องการให้เป็นบทบังคับใช้ทั่วไป มากกว่าที่จะระบุประเภทของเอกสาร โดยเฉพาะเจาะจง

นอกจากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการ (C.A.D.A.) ยังมีความเห็นว่า เอกสารบางประเภทแม้จะมีได้ออกโดยหน่วยงานของรัฐตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 2 ดังกล่าวข้างต้น แต่ก็อาจถือได้ว่าเป็นเอกสารของราชการที่อาจเปิดเผยได้ เช่น ใบเสร็จรับเงินที่ชำระโดยองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง เอกสารที่นายจ้างแสดงและยื่นต่อหน่วย

circulaires, notes et réponses ministérielles qui comportent une interprétation du droit positif ou une description des procédures administratives, avis, à l'exception des avis du Conseil d'État et des tribunaux administratifs, prévisions et décisions revêtant la forme d'écrits, d'enregistrements sonores ou visuels, de traitements automatisés d'informations non nominatives.

⁵⁹ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", *วารสารกฎหมายปกครอง*, หน้า 84-85

⁶⁰ Art. 2. - Sous réserve des dispositions de l'article 6 les documents administratifs sont de plein droit communicables aux personnes qui en font la demande, qu'ils émanent des administrations de l'État, des collectivités territoriales, des établissements publics ou des organismes, fussent-ils de droit privé, chargés de la gestion d'un service public.

⁶¹ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", *วารสารกฎหมายปกครอง*, หน้า 85

งานของรัฐเพื่อการขออนุมัติให้ปลดลูกจ้างออกจากงาน หรือกระดาคำตอบในการสอบวัดผลการศึกษาหรือการแข่งขัน ตลอดจนคะแนนและข้อสังเกตหรือการประเมินที่ปรากฏบนกระดาษคำตอบนั้น⁶²

จากตรงนี้อาจสรุปได้ว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ของรัฐบัญญัติที่ 78-753 น่าจะหมายถึง “เอกสารของราชการ” กล่าวคือ ข้อมูล รายงาน การศึกษาวิจัย สรุปผลการดำเนินงาน รายงานการประชุม สถิติ คำสั่ง ระเบียบ หนังสือเวียน บันทึกรหัส หรือคำตอบของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวกับการตีความกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือรายละเอียดการดำเนินกระบวนการปกครอง ความเห็นของหน่วยงานรัฐยกเว้นความเห็นของสภาแห่งรัฐ และศาลปกครองอื่น การคาดหมายล่วงหน้าหรือคำสั่งต่าง ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร การบันทึกเสียงหรือภาพการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับเอกสารที่มีได้ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง หรือเอกสารใดที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำบริการสาธารณะ แม้หน่วยงานประเภทนี้จะตกอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายเอกชน นั่นเอง

1.2) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตามมาตรา 1 วรรคแรก รัฐบัญญัติที่ 78-753 ได้ให้สิทธิแก่คนทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาวฝรั่งเศสหรือชาวต่างชาติ^{63 64 65} รวมถึงนิติบุคคลไม่ว่าตามกฎหมายเอกชนหรือกฎหมายมหาชน⁶⁶ ในการเข้าถึงเอกสารของทางราชการตามความหมายของมาตรา 1 วรรคสองและมาตรา 2 ซึ่งสิทธิในการเข้าถึงนี้รวมถึงสิทธิในการขอทำสำเนาเอกสารนั้น ๆ⁶⁷ และขอหนังสือแจ้งในกรณีที่ถูกปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 ด้วย (มาตรา 4 วรรคท้าย) นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติมอีกคือ เอกสารของราชการที่เปิดเผยได้ จะต้องเป็นเอกสารของราชการที่ปรากฏอยู่ในขณะที่ยื่น

⁶² อมร จันทรสมนุญ และคณะ, รายงานวิจัยเรื่องปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เสนอต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, กรกฎาคม 2543, หน้า 37

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 79

⁶⁵ Dennis Campbell & Joy Fisher, Data Transmission and Privacy, p. 191

⁶⁶ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2536, หน้า 41

⁶⁷ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, “สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา”, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 86

คำขอ มิใช่เป็นการจัดทำขึ้นใหม่ และเอกสารดังกล่าวต้องเป็นเอกสารในชั้นสุดท้าย มิใช่เป็นเอกสารในชั้นเตรียมการ หรืออยู่ในระหว่างการจัดทำ หรือเอกสารที่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว^{68 69} ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่ตั้งอยู่บนเหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องใช้ให้ฝ่ายปกครองมีอิสระในการดำเนินกระบวนการทางการปกครองและมีความมั่นใจได้ว่าการพิจารณาเรื่องใด ๆ จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ทราบจนกว่าได้ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ แล้ว หรือจนกว่ากระบวนการทางปกครองได้สิ้นสุดลงแล้ว⁷⁰

สำหรับวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น รัษฎบัญญัติที่ 78-753 ไม่กำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ตามประเภทของข้อมูลข่าวสารหรือโดยอาศัยความสำคัญของข้อมูลข่าวสารเหมือนกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยแต่อย่างใด โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฉบับนี้นั้น จะต้องกระทำเป็นขั้นตอนตามลำดับ โดยผู้ที่ขอตรวจดูเอกสารของราชการ จะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลหรือเอกสารนั้นเสียก่อน โดยผู้มีสิทธิจะอ้างเหตุผลอย่างไรก็ได้ และกฎหมายก็ไม่ได้บังคับให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารต้องมีคุณสมบัติพิเศษแต่อย่างใด⁷¹ ซึ่งในการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารนั้น จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 4⁷² กล่าวคือ จะต้องเปิดเผยโดยไม่มีการพิจารณาในเรื่องใด เว้นแต่เป็นเอกสารที่ได้รับการคุ้มครองไม่ให้เปิดเผยหรือจัดทำขึ้นใหม่ (มาตรา 4 a) อนึ่งในการใช้สิทธิขอทำสำเนานั้นจะต้องเป็นการขอสำเนาปกติและผู้ขอต้องจ่ายค่าทำสำเนานั้น (มาตรา 4 b) และจะต้องไม่

⁶⁸ พิชิตพิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 87

⁶⁹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 80-81

⁷⁰ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, หน้า 44

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41

⁷² *Art. 4. - L'accès aux documents administratifs s'exerce :*

- a. Par consultation gratuite sur place, sauf si la préservation du document ne le permet pas ou n'en permet pas la reproduction ;
- b. Sous réserve que la reproduction ne nuise pas à la conservation du document, par délivrance de copies en un seul exemplaire, aux frais de la personne qui les sollicite, et sans que ces frais puissent excéder le coût réel des charges de fonctionnement créées par l'application du présent titre.

Le service doit délivrer la copie sollicitée ou la notification de refus de communication prévue à l'article 7.

กระทบกระเทือนต่อการเก็บรักษาเอกสารนั้น และต้องกระทำโดยวิธีการที่เหมาะสมที่หน่วยงานของรัฐผู้ครอบครองข้อมูลหรือเอกสารนั้นมีอยู่⁷³

1.3) ข้อยกเว้นหลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำหรับข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามรัฐบัญญัติที่ 78-753 นี้ได้บัญญัติข้อยกเว้นเอาไว้โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1.3.1) เอกสารที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (มาตรา 6⁷⁴)

สำหรับเอกสารที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐบัญญัติที่ 78-753 โดยบัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ตามมาตรา 6 ซึ่งมีเนื้อหาส่วนใหญ่ใกล้เคียงกับทั้ง FOIA ของอเมริกาและพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย โดยในมาตรา 6 ฝ่ายปกครอง (ตามมาตรา 2) สามารถปฏิเสธการเปิดเผยเอกสาร หรือไม่เปิดเผยเนื้อหาบางส่วนของเอกสารนั้นได้⁷⁵ เนื่องจากการเปิดเผยเอกสารดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือความปลอดภัยของสาธารณชน หรืออาจ

⁷³ พิเชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 87-88

⁷⁴ Art. 6. - Les administrations mentionnées à l'article 2 peuvent refuser de laisser consulter ou de communiquer un document administratif dont la consultation ou ta communication porterait atteinte :

- au secret des délibérations du Gouvernement et des autorités responsables relevant du pouvoir exécutif ;
- au secret de la défense nationale, de la politique extérieure ;
- à la monnaie et au crédit public, à la sûreté de l'État et à la sécurité publique ;
- au déroulement des procédures engagées devant les juridictions ou d'opérations préliminaires à de telles procédures, sauf autorisation donnée par l'autorité compétente ;
- au secret de la vie privée, des dossiers personnels et médicaux ;
- au secret en matière commerciale et industrielle ;
- à la recherche, par les services compétents, des infractions fiscales et douanières.
- ou, de façon générale, aux secrets protégés par la loi.

Pour l'application des dispositions ci-dessus, les listes des documents administratifs qui ne peuvent être communiqués au public en raison de leur nature ou de leur objet sont fixées par arrêtés ministériels pris après avis de la commission d'accès aux documents administratifs

⁷⁵ บุญชา เขียวต่าย. การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย. หน้า 44

หรืออาจทำให้คนอื่นได้รับความเสียหาย⁷⁶ โดยเอกสารที่อาจไม่เปิดเผยได้ตามมาตรา 6 มีดังต่อไปนี้^{77 78}

1. เรื่องที่รัฐบาลหรือหน่วยราชการใช้อำนาจฝ่ายบริหารได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วกำหนดให้เป็นความลับ
2. ความลับเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและทางด้านนโยบายต่างประเทศ
3. นโยบายด้านเงินตราและความเชื่อถือของรัฐบาลด้านการเงินความมั่นคงของรัฐและความปลอดภัยทางสังคม
4. การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าในชั้นศาลหรือในชั้นเบื้องต้นของกระบวนการนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจ
5. ความลับส่วนบุคคลและประวัติทางการแพทย์ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลประเภทนี้อาจมีผลกระทบต่อความลับชีวิตส่วนตัวของบุคคลได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายเลขโทรศัพท์ อายุ สถานะครอบครัว เรื่องส่วนตัว ประวัติการประกอบวิชาชีพของบุคคลธรรมดาบุคคลหนึ่ง ตลอดจนเลขหมายหรือรหัสที่อาจทำให้รู้ว่าเป็นบุคคลใดได้⁷⁹
6. ความลับทางการค้าพาณิชย์ และด้านอุตสาหกรรม โดยคณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการ ได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลประเภทนี้ไว้ 3 ประการ ได้แก่ ความลับในกระบวนการหรือเทคนิคการผลิต ความลับเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจและการเงิน และความลับเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการค้า ส่วนสัญญาที่สร้างขึ้นจากการประกวดราคานั้นอาจเปิดเผยได้ รวมทั้งข้อตกลงผูกพันตนของบริษัทที่ได้รับคัดเลือกในขั้นสุดท้าย ตลอดจนข้อมูลบางส่วนของวาระการประชุมในการคัดเลือกข้อเสนอของบริษัทต่าง ๆ ที่ผ่านการคัดเลือกในขั้นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อพิจารณาหรือความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอที่ไม่ได้รับการคัดเลือก จะได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นความลับทางการค้าและด้านอุตสาหกรรมและไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกได้⁸⁰
7. การวิจัยหรือค้นหาข้อมูลโดยหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจที่เป็นการละเมิดกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีสบถการ
8. ความลับที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอื่น

⁷⁶ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 94

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81-82

⁷⁸ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, หน้า 44-45

⁷⁹ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 95

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95-96

โดยรายชื่อ (listes) ของเอกสารของฝ่ายปกครองตามข้อกำหนดข้างต้นนี้ ที่ไม่สามารถเปิดเผยได้เพราะเนื้อหาของเอกสารหรือวัตถุประสงค์ของเอกสารนั้น ต้องประกาศโดยกฎกระทรวง (arrêtés ministériels) ที่ออกตามความเห็นของคณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการ (la commission d'accès aux documents administratifs) (มาตรา 6 วรรค 2)

1.3.2) เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง (ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล) (มาตรา 6 ทวิ⁸¹)

ตามมาตรา 6 ทวิ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารหรือข้อมูลส่วนบุคคลนั้น โดยตรงย่อมมีสิทธิที่จะตรวจสอบเอกสารหรือข้อมูลดังกล่าวได้ ดังนั้น การขอให้เปิดเผยเอกสารทางราชการที่มีลักษณะเป็น “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” จะกระทำได้อีกแต่เฉพาะแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้นเท่านั้น และการเปิดเผยเอกสารดังกล่าวแก่บุคคลอื่นจะกระทำมิได้หากไม่ได้รับความยินยอมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้น⁸² จะเห็นได้ว่าเรื่องเอกสารที่มีลักษณะเป็นการระบุชื่อโดยเฉพาะเจาะจงตามมาตรา 6 ทวิ ของ รัฐบัญญัติที่ 78-753 นั้นเป็นเรื่องเดียวกันกับข้อยกเว้นตามมาตรา 15 (5) และเป็นเรื่องเดียวกับหลักการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรา 6 ทวิ แห่ง รัฐบัญญัติที่ 78-753 ได้เพียงแต่กล่าวถึง “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” โดยเฉพาะเจาะจง ว่าห้ามเปิดเผยโดยมิได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารเท่านั้น โดยมิได้กล่าวถึงรายละเอียดอื่น ๆ เช่น หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลจริง ๆ จะต้องมีการจัดระบบข้อมูลอย่างไรหรือไม่ หรือหากจะมีการเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมจะทำได้หรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

2) ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (“เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” ตามมาตรา 6 ทวิ แห่ง รัฐบัญญัติที่ 78-753)

สำหรับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามรัฐบัญญัติที่ 78-753 นั้น ได้กล่าวถึงไว้ในมาตรา 6 ทวิ เท่านั้นและไม่ได้กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมแต่อย่างใด ซึ่งไม่สามารถนำรัฐบัญญัติที่ 78-17⁸³ มา

⁸¹ Art. 6 bis. - (Loi n° 79-587 du 11 juillet. 1979) Les personnes qui le demandent ont droit à la communication, par les administrations mentionnées à l'article 2, des documents de caractère nominatif les concernant. sans que des motifs tirés du secret de la vie privée, du secret médical ou du secret en matière commerciale et industrielle, portant exclusivement sur des faits qui leur sont personnels, puissent leur être opposés.

⁸² สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง. หน้า 81-82

⁸³ รายละเอียดดูได้ที่ www.cnil.fr

เป็นบทบังคับในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้เลย เนื่องจากรัฐบัญญัติที่ 78-17 นั้นเน้นเรื่องของการจัดระบบสารสนเทศของข้อมูลเป็นหลัก ซึ่งมีขอบเขตแคบและไม่สามารถครอบคลุมถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลทั่วไปตามมาตรา 6 ทวิ ได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ในเบื้องต้นว่า หัวใจทั้งหมดของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของฝรั่งเศสก็คือ มาตรา 6 ทวิ แห่งรัฐบัญญัติที่ 78-753 นี้เอง

2.1) ความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”

ดังที่ได้กล่าวไปเบื้องต้นแล้วว่า มาตรา 6 ทวิ แห่งรัฐบัญญัติที่ 78-753 ได้กล่าวถึง “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” เท่านั้นโดยไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงความหมายทั่วไปของ “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” ด้วย กล่าวคือ รัฐบัญญัติที่ 78-753 ไม่ได้กำหนดคำนิยามโดยทั่วไปของ “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” เอาไว้แต่อย่างใด แต่ในทางคำร่า “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหรือการประเมินคุณค่าของบุคคลธรรมดาบุคคลหนึ่งโดยระบุชื่อของบุคคลนั้น หรือสามารถแสดงว่าเป็นบุคคลนั้นได้อย่างง่ายดาย หรือเอกสารที่กล่าวถึงความประพฤติหรือเรื่องส่วนตัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ซึ่งการเปิดเผยจะทำให้บุคคลนั้นได้รับความเสียหายได้⁸⁴ สำหรับข้อพิจารณาที่ว่าเอกสารประเภทใดถือเป็น “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น โดยปกติแล้วจะอาศัยความเห็นของ คณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการ (commission d'accès aux documents administratifs) และคำวินิจฉัยของศาลปกครอง โดยที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปแล้วก็ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการสอบ (ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในบทหลัง) และรายงานทางการแพทย์ (อยู่ในมาตรา 6 ทวิ แล้ว) เป็นต้น

2.2) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไปแล้วในเรื่องของข้อยกเว้น ในการเปิดเผยเอกสารของราชการ “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” (ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล) เปิดเผยก็แต่เฉพาะแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้นเท่านั้น และการเปิดเผยเอกสารดังกล่าวแก่บุคคลอื่นจะกระทำมิได้หากไม่ได้รับความยินยอมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้น

2.3) ข้อยกเว้นหลักการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

⁸⁴ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 79

หากพิจารณาเฉพาะในรัฐธรรมนูญคดีที่ 78-753 เองจะพบแต่ว่ารัฐธรรมนูญคดีที่ 78-753 ไม่ได้กำหนดไว้ว่ากรณีใดที่จะสามารถเปิดเผย “เอกสารที่ระบุชื่อบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง” โดยที่ไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้น หากจะมีกรณีเช่นว่านั้นก็จะต้องเกิดจากการวินิจฉัยของศาลปกครองวางแนวไว้ แต่โดยหลักแล้วศาลปกครองจะวางแนววินิจฉัยว่าเป็นเอกสารของราชการที่เปิดเผยได้ ไม่ใช่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้โดยที่ไม่ได้รับความยินยอม เช่น ในเรื่องเอกสารเกี่ยวกับการสอบ นั้นก็มีเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประเภท เช่น ข้อสอบ กระดาษคำตอบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการสอบ ความเห็นในการให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบ ฯลฯ ซึ่งศาลปกครองก็ได้วินิจฉัยไว้เป็นประเภท ๆ ไป ประเด็นนี้เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่า หลักการพิจารณาของศาลปกครองของฝรั่งเศสน่าจะให้ “ประเภทของเอกสาร” เป็นหลักในการวินิจฉัยมากกว่าใช้ “วัตถุประสงค์ในการเปิดเผย” ที่จะกำหนดกรณีของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ยกเว้นหลัก “ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (No disclosure without consent)” เอาไว้

3.1.3 กฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศแคนาดา (Access to Information Act 1985 และ Privacy Act 1985)

ระบบกฎหมายของประเทศแคนาดานั้นต่างจากของประเทศไทย เนื่องจากรูปแบบการปกครองของประเทศแคนาดาเป็นแบบสหพันธรัฐ (federal state) ซึ่งจะมีรัฐบาลกลาง (Federal Government) ออกกฎหมายมาใช้บังคับกับส่วนกลาง และแต่ละรัฐ (Province) ก็จะนำแนวทางไปออกกฎหมายบังคับใช้กับหน่วยงานของตนเองอีกทีหนึ่ง โดยรัฐบาลกลางจะมีอำนาจในเรื่องการเงิน การคลัง และกฎหมายอาญา ส่วนรัฐอื่น (Province) จะมีอำนาจในเรื่องของธุรกิจ การประกอบกิจการและเรื่องสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ประเทศแคนาดายังใช้ทั้งระบบกฎหมายแบบ Civil Law และ Common Law กล่าวคือ ในรัฐควิเบค (Quebec) จะเป็นระบบกฎหมายแบบประมวล⁸⁵ ในขณะที่รัฐบาลกลางและรัฐอื่น ๆ ดำเนินตามแนวทางของคอมมอนลอว์⁸⁶ ซึ่งในเรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็เช่นกัน โดยรัฐบาลกลางได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารมา 2 ฉบับ คือ

1. Access to Information Act 1985 เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสาร (record) ที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ เช่น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อยกเว้นในการเปิดเผย และ

⁸⁵ นอกจากนี้ยังใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการด้วย

⁸⁶ Dennis Campbell & Joy Fisher, *Data Transmission and Privacy*. p. 31

2. Privacy Act 1985 มีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ เช่น การจัดระบบรักษาความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ข้อยกเว้นในการไม่เปิดเผย เป็นต้น รวมถึงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐด้วย

โดยกฎหมายทั้งสองฉบับนี้บังคับใช้กับรัฐบาลกลางและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง (Government Institution⁸⁷) กว่า 140 หน่วยงาน^{88 89} ในขณะที่มลรัฐ (Province) ต่าง ๆ ก็ได้นำแนวทางมาออกเป็นกฎหมายข้อมูลข่าวสารเพื่อบังคับใช้กับหน่วยงานของมลรัฐนั้น ๆ เช่น บริติชโคลัมเบีย ก็มี Freedom of Information and Protection of Privacy Act 1996⁹⁰ ออนตาริโอ มี Freedom of Information and Protection of Privacy Act 1990 เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้จะมีแนวทางในการใช้กฎหมายเหมือนกับ Access to Information Act 1985 และ Privacy Act 1985 แต่จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปในเรื่องของกระบวนการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงกฎหมายข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลกลางเป็นหลัก คือ Access to Information Act 1985 และ Privacy Act 1985

1) ข้อมูลข่าวสารของราชการ (Access to Information Act 1985)

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของแคนาดาเองนั้นก็ได้รับอิทธิพลมาจาก FOIA ของอเมริกาไม่น้อยเช่นกัน⁹¹ โดยข้อเด่นของกฎหมายฉบับนี้ก็คือ การสร้างหลักการพิจารณาคดีใหม่ของศาล (de novo) ขึ้นมาอย่างชัดเจน⁹²

⁸⁷ Access to Information Act 1985, 3. In this Act

"government institution" means any department or ministry of state of the Government of Canada listed in Schedule I or any body or office listed in Schedule I;

⁸⁸ ดู Access to Information Act 1985 Schedule I – Government Institution subject to the Act

⁸⁹ Dennis Campbell & Joy Fisher, Data Transmission and Privacy. p. 32

⁹⁰ ดูรายละเอียดได้ที่ <http://www.ojpcbc.org/BCLAW.html>

⁹¹ T. Murray Rankin, "The new canadian access to information act and privacy act: a critical annotation", Government Publications Review. Vol. 10, 1983, p.285

⁹² *ibid.*, p. 286

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ โดยอาศัย Access to Information Act 1985 ในการพิจารณา โดยจะพิจารณาในส่วนของ ความหมาย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และหลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามลำดับ

1.1) ความหมายของข้อมูลข่าวสาร

ตาม มาตรา 3⁹³ แห่ง Access to Information Act 1985 ของประเทศแคนาดา ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร (record)” หมายความว่า “ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะกระทำในรูปแบบหรือสภาพใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของหนังสือโต้ตอบ รายงาน หนังสือ แบบแปลน แผนที่ ภาพวาด แผนผัง ภาพประกอบ ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์⁹⁴ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้”⁹⁵ เป็นที่น่าสังเกตว่าในมาตรา 3 หรือในส่วนใดๆ ของ Access to Information Act 1985 มิได้มีการให้คำนิยามของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ไว้ต่างหากจากคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” เหมือนกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย จึงมีประเด็นที่น่าจะพิจารณาว่า เหตุใด Access to Information Act 1985 ของประเทศแคนาดา จึงไม่กำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” แยกไว้ต่างหาก แล้วจึงพิจารณาต่อไปว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ควรมีความหมายและขอบเขตเพียงใดใน Access to Information Act 1985 ของแคนาดา

หากพิจารณาดู Access to Information Act 1985 ของแคนาดาให้ดี และจากข้างต้นที่ได้กล่าวไปแล้วว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของแคนาดา มี 2 ฉบับ แยกกันบังคับใช้ ระหว่างข้อมูลข่าวสารของราชการกับข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ก็จะสันนิษฐานได้เบื้องต้นว่า เหตุที่ Access to Information Act 1985 ของแคนาดาไม่มีคำนิยามของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ต่างหากจากข้อมูลข่าวสารเหมือนกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของไทย เป็นเพราะว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของแคนาดานั้นได้มีการแยกบังคับใช้ระหว่างข้อมูลข่าวสารของราชการกับข้อมูลส่วนบุคคลต่าง

⁹³ 3. In this Act

"record" includes any correspondence, memorandum, book, plan, map, drawing, diagram, pictorial or graphic work, photograph, film, microform, sound recording, videotape, machine readable record, and any other documentary material, regardless of physical form or characteristics, and any copy thereof;

⁹⁴ หากพิจารณาถึงถ้อยคำที่ใช้ในมาตรา 3 ซึ่งใช้คำว่า "machine readable record" แล้ว น่าจะมีความหมายกว้างกว่าคอมพิวเตอร์มาก (T. Murray Rankin, อ้างแล้ว, หน้า 289)

⁹⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 85

หากเป็น 2 ฉบับ ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้บังคับของ Access to Information Act 1985 นี้ ย่อมต้องเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนิยามคำว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” เพิ่มเติมจากคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร (record)” แต่อย่างใด เพราะ “ข้อมูลข่าวสาร (record)” ที่จะใช้ใน Access to Information Act 1985 เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการทั้งหมด ซึ่งต่างจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีทั้งข้อมูลข่าวสารของราชการและข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียว จากประเด็นนี้จึงนำมาถึงข้อสรุปต่อไปว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ควรมีความหมายและขอบเขตกว้างเพียงใดใน Access to Information Act 1985 ของแคนาดา ประเด็นนี้ ให้พิจารณาความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร (Record)” ประกอบกับมาตรา 4⁹⁶ ของกฎหมายฉบับนี้ จะพบว่า มาตรา 4 (1) แห่ง Access to Information Act 1985 ได้ให้สิทธิแก่บุคคลตาม มาตรา 4 (1) (a) และ (b) สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐบาลกลาง⁹⁷ (Government Institution⁹⁸) ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการมีความหมายและขอบเขตเท่ากับ ข้อมูลข่าวสาร (record) ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐบาลกลาง (Government Institution) โดยนัยของมาตรา 3 ประกอบกับมาตรา 4 นั้นเอง

1.2) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม Access to Information Act 1985

⁹⁶ 4. (1) Subject to this Act, but notwithstanding any other Act of Parliament, every person who is
(a) a Canadian citizen, or
(b) a permanent resident within the meaning of the Immigration Act,
has a right to and shall, on request, be given access to any record under the control of a government institution.

(2) The Governor in Council may, by order, extend the right to be given access to records under subsection (1) to include persons not referred to in that subsection and may set such conditions as the Governor in Council deems appropriate.

(3) For the purposes of this Act, any record requested under this Act that does not exist but can, subject to such limitations as may be prescribed by regulation, be produced from a machine readable record under the control of a government institution using computer hardware and software and technical expertise normally used by the government institution shall be deemed to be a record under the control of the government institution. R.S. 1985, c. A-1, s.4; 1992, c. 1, s. 144 (F).

⁹⁷ Spencer Zifcak, Administering Freedom of information, Privacy and Human Rights Laws in Canada. A Report prepared for the Victoria law foundation, December 1986, p.3

⁹⁸ ดูคำนิยามตามมาตรา 3

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย ได้กำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเอาไว้ตามลักษณะความสำคัญของข้อมูล ดังจะเห็นได้ตามมาตรา 79 และ 11 สำหรับ Access to Information Act 1985 นั้น เนื่องจากกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารเอาไว้ชัดเจนตาม Schedule I ต่างจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย ที่กำหนดไว้กว้างกว่า คือ ข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการ ดังนั้น Access to Information Act 1985 ของแคนาดาจึงไม่ได้กำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามลักษณะความสำคัญของข้อมูลเอาไว้อย่างชัดเจนเหมือนของไทย โดยตาม Access to Information Act 1985 ของแคนาดา บุคคลผู้มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 4 (1) ต้องทำเป็นคำขอ (มาตรา 6⁹⁹) ไปยังหน่วยงานเจ้าของข้อมูลโดยตรง แต่อย่างไรก็ดี Access to Information Act 1985 ก็ยังกำหนดให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลต้องจัดพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลบางประเภทซึ่งมีความสำคัญมาก โดยบัญญัติเอาไว้ในมาตรา 5¹⁰⁰ (1)

⁹⁹ 6. A request for access to a record under this Act shall be made in writing to the government institution that has control of the record and shall provide sufficient detail to enable an experienced employee of the institution with a reasonable effort to identify the record. R.S. 1985, c. A-1, s.6."

¹⁰⁰ 5. (1) The designated Minister shall cause to be published, on a periodic basis not less frequently than once each year, a publication containing

(a) a description of the organization and responsibilities of each government institution, including details on the programs and functions of each division or branch of each government institution;

(b) a description of all classes of records under the control of each government institution in sufficient detail to facilitate the exercise of the right of access under this Act;

(c) a description of all manuals used by employees of each government institution in administering or carrying out any of the programs or activities of the government institution; and

(d) the title and address of the appropriate officer for each government institution to whom requests for access to records under this Act should be sent.

(2) The designated Minister shall cause to be published, at least twice each year, a bulletin to bring the material contained in the publication published under subsection (1) up to date and to provide to the public other useful information relating to the operation of this Act.

(3) Any description that is required to be included in the publication or bulletins published under subsection (1) or (2) may be formulated in such a manner that the description does not itself constitute information on the basis of which the head of a government institution would be authorized to refuse to disclose a part of a record requested under this Act.

และ (2) ซึ่งคล้ายกับข้อมูลที่ต้องตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 ของไทย โดยข้อมูลที่ต้องตีพิมพ์เผยแพร่ตามมาตรา 5 ของ Access to Information Act 1985 ได้แก่

1. ข้อมูลที่รัฐมนตรีที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีการพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะห่าง ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง (มาตรา 5 (1)) ได้แก่

ก. รายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรและความรับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานของรัฐ รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่และโครงการในแต่ละส่วนของหน่วยงานของรัฐนั้น

ข. รายละเอียดเกี่ยวกับระดับชั้นของข้อมูลทั้งหมดภายใต้การควบคุมของแต่ละหน่วยงานของรัฐ ที่มีรายละเอียดเพียงพอที่จะทำให้การใช้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายฉบับนี้เป็นไปโดยง่าย

ค. รายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือทั้งหมดที่ใช้โดยลูกจ้างในแต่ละหน่วยงานของรัฐในการทำทางปกครองหรือใช้ในโครงการหรือปฏิบัติการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ

ง. ชื่อตำแหน่งและที่อยู่ที่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานของรัฐที่จะต้องส่งคำขอในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายฉบับนี้

2. ข้อมูลที่รัฐมนตรีที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีการพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะห่าง ไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง ตามสิ่งพิมพ์ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องจัดพิมพ์ตามมาตรา 5 (1) ซึ่งปรับปรุงและให้ประโยชน์อื่นอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ (มาตรา 5 (2))

นอกจากนี้ มาตรา 5 (3) ยังได้ขยายความถึง ข้อมูลใด ๆ ที่มีความจำเป็น รวมถึงข้อมูลตามมาตรา 5 (1), (2) ซึ่งถูกเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่รูปแบบเดิมของเอกสารนั้น (เช่น แสกนลงไปในเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น) ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักการที่ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลดังกล่าวมีอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ที่จะปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลบางส่วนได้

เมื่อผู้มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลตามมาตรา 4 (1) ได้ยื่นคำขอตามมาตรา 6 แล้ว มาตรา 7¹⁰¹ ได้กำหนดให้ภายใน 30 วันนับแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลได้รับคำขอ ให้มีคำตอบเป็น

(4) The designated Minister shall cause the publication referred to in subsection (1) and the bulletin referred to in subsection (2) to be made available throughout Canada in conformity with the principle that every person is entitled to reasonable access thereto. R.S. 1985, c. A-1, s.5.

¹⁰¹ 7. Where access to a record is requested under this Act, the head of the government institution to which the request is made shall, subject to sections 8, 9 and 11, within thirty days after the request is received,

(a) give written notice to the person who made the request as to whether or not access to the record or a part thereof will be given; and

หนังสือไปยังผู้ที่ทำคำขอว่าจะอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารนั้นหรือไม่¹⁰² (มาตรา 7 (a)) หากอนุญาต ก็ให้ผู้ขอได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารดังกล่าว (มาตรา 7 (b)) ซึ่งการบัญญัติไว้ตามมาตรา 7 (b) ก็เพื่อบังคับให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข อย่างไรก็ดี การพิจารณาว่าจะมีคำสั่งอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือไม่ตามมาตรา 7 นี้ยังต้องพิจารณา มาตรา 8, 9, และ 11 ประกอบด้วย กล่าวคือ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลได้รับคำขอแล้ว หากพิจารณาได้ความว่า มีหน่วยงานของรัฐอื่นใดมีส่วนได้ส่วนเสียในข้อมูลข่าวสารนั้นดีกว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจส่งคำขอนั้น (พร้อมข้อมูลข่าวสารตามคำขอด้วยหากจำเป็น) ไปยังหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียในข้อมูลข่าวสารดีกว่าดังกล่าวภายใน 15 วัน ซึ่งในกรณีนี้ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นดีกว่ามีคำตอบเป็นหนังสือถึงผู้ที่ทำคำขอนั้น (มาตรา 8¹⁰³ (1)) และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรา 7 ให้ถือว่าคำขอที่ส่งต่อตามมาตรา 8 (1) ได้มีคำขอตั้งแต่วันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารแห่งแรกได้รับคำขอนั้น (มาตรา 8 (2)) สำหรับการพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐใดมีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นดีกว่า มาตรา 8 (3) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเอาไว้ดังนี้ คือ

(b) if access is to be given, give the person who made the request access to the record or part thereof. R.S. 1985, c. A- 1, s.7.

¹⁰² T. Murray Rankin, *Government Publications Review*, p.293

¹⁰³ 8. (1) Where a government institution receives a request for access to a record under this Act and the head of the institution considers that another government institution has a greater interest in the record, the head of the institution may, subject to such conditions as may be prescribed by regulation, within fifteen days after the request is received, transfer the request and, if necessary, the record to the other government institution, in which case the head of the institution transferring the request shall give written notice of the transfer to the person who made the request.

(2) For the purposes of section 7, where a request is transferred under subsection (1), the request shall be deemed to have been made to the government institution to which it was transferred on the day the government institution to which the request was originally made received it.

(3) For the purpose of subsection (1), a government institution has a greater interest in a record if

(a) the record was originally produced in or for the institution; or

(b) in the case of a record not originally produced in or for a government institution, the institution was the first government institution to receive the record or a copy thereof. R.S. 1985, c. A- 1, s.8.

1. ข้อมูลนั้นแท้จริงแล้วจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐนั้นหรือเพื่อหน่วยงานของรัฐนั้น (มาตรา 8 (3) (a)) หรือ

2. ถ้าไม่ใช่กรณีที่ 1. หน่วยงานของรัฐนั้นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับหรือทำสำเนาข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 8 (3)(b))

สำหรับระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 (1) สามารถขยายได้ตามมาตรา 9¹⁰⁴ (1) ตามความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ

1. ในคำขอได้มีการขอข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก (ประเภท) หรือจำเป็นจะต้องค้นหาข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมากซึ่งไม่เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ (มาตรา 9 (1)(a))

2. ในการอนุญาตให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามคำขอจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือซึ่งไม่อาจสำเร็จลุล่วงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (มาตรา 9 (1)(b))

3. กรณีต้องมีหนังสือแจ้ง (notice) ตามมาตรา 27 (1) (เกี่ยวกับการส่งหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังบุคคลภายนอก (third party) กรณีข้อมูลข่าวสารตามคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลภายนอกหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลภายนอก) (มาตรา 9 (1)(c)) หนึ่ง ในการขยายระยะเวลาในการพิจารณาตามมาตรา 9 (1) (a), (b) ต้องแจ้งไปยังผู้มีคำขอภายใน 30 วันนับแต่ได้รับคำขอ ซึ่งภายในนั้นจะต้องมีการแจ้งถึงสิทธิของผู้ขอที่จะสามารถทำคำร้องไปยัง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (Information Commissioner) ในเรื่องของการ

¹⁰⁴ 9.(1) The head of a government institution may extend the time limit set out in section 7 or subsection 8(1) in respect of a request under this Act for a reasonable period of time, having regard to the circumstances, if

(a) the request is for a large number of records or necessitates a search through a large number of records and meeting the original time limit would unreasonably interfere with the operations of the government institution,

(b) consultations are necessary to comply with the request that cannot reasonably be completed within the original time limit, or

(c) notice of the request is given pursuant to subsection 27(1)

by giving notice of the extension and, in the circumstances set out in paragraph (a) or (b), the length of the extension, to the person who made the request within thirty days after the request is received, which notice shall contain a statement that the person has a right to make a complaint to the Information Commissioner about the extension.

(2) Where the head of a government institution extends a time limit under subsection (1) for more than thirty days, the head of the institution shall give notice of the extension to the Information Commissioner at the same time as notice is given under subsection (1). R.S. 1985, c. A- 1, s.9.

ขยายระยะเวลานี้ได้ ซึ่งน่าสังเกตว่า เหตุใดกฎหมายจึงไม่กำหนดระยะเวลาในกรณีมาตรา 9 (1) (c) ด้วย จุดนี้เป็นเพราะการขยายระยะเวลาตามมาตรา 9 (1) (c) นั้นเป็นเรื่องของการขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลภายนอกหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลภายนอก และหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารจะต้องส่งหนังสือแจ้งไปยังบุคคลภายนอกนั้นว่าจะให้ความยินยอมหรือไม่ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดกระบวนการและระยะเวลาเอาไว้โดยเฉพาะในมาตรา 28 แล้ว กฎหมายจึงไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการแจ้งเรื่องการขยายระยะเวลาไปยังผู้ขออีกเหมือนกับกรณีของมาตรา 9 (1) (a) และ (b)

สำหรับการขยายระยะเวลานั้น หากมีการขยายระยะเวลาตามมาตรา 9 (1) เกินกว่า 30 วัน หน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาไปพร้อมกับการแจ้งผู้ขอตามมาตรา 9 (1) ด้วยเลข (มาตรา 9 (2))¹⁰⁵

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารในคำขอตามมาตรา 7 (a) มาตรา 10¹⁰⁶ ได้กำหนดให้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ขอภายใต้เหตุผลในการไม่เปิดเผยดังต่อไปนี้

1. ไม่มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าว (มาตรา 10 (1)(a)) หรือ
2. เป็นเอกสารที่ Access to Information Act 1985 มิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารไม่สามารถระบุถึงข้อมูลข่าวสารที่ขอได้ (หาไม่เจอ) (มาตรา 10 (1)(b))

¹⁰⁵ T. Murray Rankin, Government Publications Review, p. 293

¹⁰⁶ 10.(1) Where the head of a government institution refuses to give access to a record requested under this Act or a part thereof, the head of the institution shall state in the notice given under paragraph 7(a)

(a) that the record does not exist, or

(b) the specific provision of this Act on which the refusal was based or, where the head of the institution does not indicate whether a record exists, the provision on which a refusal could reasonably be expected to be based if the record existed,

and shall state in the notice that the person who made the request has a right to make a complaint to the Information Commissioner about the refusal.

(2) The head of a government institution may but is not required to indicate under subsection (1) whether a record exists.

ทั้งนี้การแจ้งการปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจะต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จะสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารด้วย และแม้ว่าภายหลังข้อมูลข่าวสารที่ขอจะมีอยู่แต่ก็ไม่จำเป็นที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น (มาตรา 10 (3)) และสำหรับการขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้ขอจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 11¹⁰⁷

¹⁰⁷ 11.(1) Subject to this section, a person who makes a request for access to a record under this Act may be required to pay

(a) at the time the request is made, such application fee, not exceeding twenty- five dollars, as may be prescribed by regulation;

(b) before any copies are made, such fee as may be prescribed by regulation reflecting the cost of reproduction calculated in the manner prescribed by regulation; and

(c) before the record is converted into an alternative format or any copies are made in that format, such fee as may be prescribed by regulation reflecting the cost of the medium in which the alternative format is produced.

(2) The head of a government institution to which a request for access to a record is made under this Act may require, in addition to the fee payable under paragraph (1)(a), payment of an amount, calculated in the manner prescribed by regulation, for every hour in excess of five hours that is reasonably required to search for the record or prepare any part of it for disclosure, and may require that the payment be made before access to the record is given.

(3) Where a record requested under this Act is produced as a result of the request from a machine readable record under the control of a government institution, the head of the institution may require payment of an amount calculated in the manner prescribed by regulation.

(4) Where the head of a government institution requires payment of an amount under subsection (2) or (3) in respect of a request for a record, the head of the institution may require that a reasonable proportion of that amount be paid as a deposit before the search or production of the record is undertaken or the part of the record is prepared for disclosure.

(5) Where the head of a government institution requires a person to pay an amount under this section, the head of the institution shall

เมื่อผู้ขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารแล้ว ผู้ขอย่อมจะมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร หรือทำสำเนาข้อมูลข่าวสารนั้น (มาตรา 12¹⁰⁸ (1)) และข้อมูลข่าวสารที่ได้มีการอนุญาตให้เข้าถึงให้เปิดเผยเป็นภาษาที่ผู้ขอข้อมูลใช้¹⁰⁹ (มาตรา 12 (2)) ภายใต้งบเงื่อนไขคือ

(a) give written notice to the person of the amount required; and

(b) state in the notice that the person has a right to make a complaint to the Information Commissioner about the amount required.

(6) The head of a government institution to which a request for access to a record is made under this Act may waive the requirement to pay a fee or other amount or a part thereof under this section or may refund a fee or other amount or a part thereof paid under this section. R.S. 1985, c. A-1, s.11; 1992, c.21, s.2.

¹⁰⁸ 12. (1) A person who is given access to a record or a part thereof under this Act shall, subject to the regulations, be given an opportunity to examine the record or part thereof or be given a copy thereof.

(2) Where access to a record or a part thereof is to be given under this Act and the person to whom access is to be given requests that access be given in a particular official language, a copy of the record or part thereof shall be given to the person in that language

(a) forthwith, if the record or part thereof already exists under the control of a government institution in that language; or

(b) within a reasonable period of time, if the head of the government institution that has control of the record considers it to be in the public interest to cause a translation to be prepared.

(3) Where access to a record or a part thereof is to be given under this Act and the person to whom access is to be given has a sensory disability and requests that access be given in an alternative format, a copy of the record or part thereof shall be given to the person in an alternative format

(a) forthwith, if the record or part thereof already exists under the control of a government institution in an alternative format that is acceptable to that person; or

(b) within a reasonable period of time, if the head of the government institution that has control of the record considers the giving of access in an alternative format to be necessary to enable the person to exercise the person's right of access under this Act and considers it

1. ข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสาร ได้จัดทำเป็นภาษาดังกล่าวภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารแล้ว (มาตรา 12 (2)(a)) หรือ

2. หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะแล้วเห็นควรที่จะแปลเป็นภาษานั้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 12 (2)(b))

และถ้าผู้ขอข้อมูลข่าวสารไม่สามารถเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงและขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอื่น ๆ กฎหมายให้อนุญาตให้ผู้ขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอื่น ๆ ได้ภายใต้เงื่อนไขคือ

1. หน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารมีข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอื่นอันเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้ขอ หรือ

2. ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรมีการจัดทำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวในรูปแบบอื่น เนื่องจากถือเป็นเรื่องจำเป็นและสมเหตุสมผลเพื่อที่จะให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารนั้น ได้ใช้สิทธิตาม Access to Information Act 1985 นี้

1.3) หลักกวันการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม Access to Information Act 1985

เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยและกฎหมายข้อมูลข่าวสารของประเทศอื่น ๆ Access to information Act 1985 ของแคนาดาก็มีหลักกวันการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเช่นกัน โดยหลักการนั้นเหมือนกับกฎหมายไทยกล่าวคือมีข้อยกเว้นทั้งที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลต้องปฏิเสธเท่านั้น (shall) และข้อยกเว้นที่สามารถใช้ดุลพินิจได้ว่า จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ (may) ¹¹⁰ Access to information Act 1985 ได้กำหนดข้อยกเว้นเอาไว้ดังต่อไปนี้ ¹¹¹

1. ข้อยกเว้นตามมาตรา 13 ¹¹²

reasonable to cause that record or part thereof to be converted. R.S., 1985, c. A- 1, s. 12;

R.S., 1985, c. 31 (4th Supp.), s. 100(E); 1992, c.21, s. 3.

¹⁰⁹ เนื่องจากประเทศแคนาดาใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการนั่นเอง

¹¹⁰ T. Murray Rankin, *Government Publications Review*. p. 293

¹¹¹ T. Murray Rankin, *Government Publications Review*. pp. 293-303

¹¹² 13. (1) Subject to subsection (2), the head of a government institution shall refuse to disclose any record requested under this Act that contains information that was obtained in confidence from

มาตรา 13 ของ Access to information Act 1985 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงตามมาตรา 13 (1) ซึ่งจุดนี้ถือเป็นดุลพินิจเด็ดขาด กล่าวคือ หากมีการขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 13 (1) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะสั่งเป็นอย่างอื่นไม่ได้ แต่กฎหมายก็ได้ให้ทางออกเอาไว้ โดยภายใต้บทบัญญัติแห่งมาตรา 13 (2) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 13 (1) อาจใช้ดุลพินิจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 13 (1) ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ได้รับความยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 13 (1)(a)) และ
2. ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลสาธารณะแล้ว (มาตรา 13 (1)(b))

อนึ่ง ประเภทของข้อมูลข่าวสารที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องมีคำสั่งไม่เปิดเผยมีดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศ (มาตรา 13 (1)(a))
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงขององค์กรระหว่างประเทศของรัฐ หรือองค์กรของรัฐ (มาตรา 13 (1)(b))
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลมลรัฐ (มาตรา 13 (1)(c))
4. ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของฝ่ายบริหารของเทศบาล หรือส่วนภูมิภาค อันเกิดจากการจัดตั้งตาม หรือโดยผลของกฎหมายของมลรัฐ หรือองค์กรของมลรัฐ (มาตรา 13 (1)(d))

2. ข้อยกเว้นตามมาตรา 14 ¹¹³

-
- (a) the government of a foreign state or an institution thereof;
 - (b) an international organization of states or an institution thereof;
 - (c) the government of a province or an institution thereof; or
 - (d) a municipal or regional government established by or pursuant to an Act of the legislature of a province or an institution of such a government.

(2) The head of a government institution may disclose any record requested under this Act that contains information described in subsection (1) if the government, organization or institution from which the information was obtained

- (a) consents to the disclosure; or
- (b) makes the information public. R.S. 1985, c. A- 1, s.13.

¹¹³ 14. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information the disclosure of which could reasonably be

มาตรา 14 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลซึ่งหากเปิดเผยไปย่อมจะคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลแคนาดากับมลรัฐ รวมถึง

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับการหารือระหว่าง รัฐบาลกลางกับมลรัฐ (มาตรา 14 (a))
2. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือแผนการของรัฐบาลกลางที่เกี่ยวกับพฤติกรรมระหว่างรัฐบาลกลางกับมลรัฐ (มาตรา 14 (b))

3. ข้อยกเว้นตามมาตรา 15 ¹¹⁴

expected to be injurious to the conduct by the Government of Canada of federal- provincial affairs, including, without restricting the generality of the foregoing, any such information

(a) on federal- provincial consultations or deliberations; or

(b) on strategy or tactics adopted or to be adopted by the Government of Canada relating to the conduct of federal- provincial affairs. R.S. 1985, c. A- 1, s.14.

¹¹⁴ 15. (1) The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information the disclosure of which could reasonably be expected to be injurious to the conduct of international affairs, the defence of Canada or any state allied or associated with Canada or the detection, prevention or suppression of subversive or hostile activities, including, without restricting the generality of the foregoing, any such information

(a) relating to military tactics or strategy, or relating to military exercises or operations undertaken in preparation for hostilities or in connection with the detection, prevention or suppression of subversive or hostile activities;

(b) relating to the quantity, characteristics, capabilities or deployment of weapons or other defence equipment or of anything being designed, developed, produced or considered for use as weapons or other defence equipment;

(c) relating to the characteristics, capabilities, performance, potential, deployment, functions or role of any defence establishment, of any military force, unit or personnel or of any organization or person responsible for the detection, prevention or suppression of subversive or hostile activities;

(d) obtained or prepared for the purpose of intelligence relating to

(i) the defence of Canada or any state allied or associated with Canada, or

(ii) the detection, prevention or suppression of subversive or hostile activities;

(e) obtained or prepared for the purpose of intelligence respecting foreign states, international organizations of states or citizens of foreign states used by the Government of Canada in the process of deliberation and consultation or in the conduct of international affairs;

(f) on methods of, and scientific or technical equipment for, collecting, assessing or handling information referred to in paragraph (d) or (e) or on sources of such information;

(g) on the positions adopted or to be adopted by the Government of Canada, governments of foreign states or international organizations of states for the purpose of present or future international negotiations;

(h) that constitutes diplomatic correspondence exchanged with foreign states or international organizations of states or official correspondence exchanged with Canadian diplomatic missions or consular posts abroad; or

(i) relating to the communications or cryptographic systems of Canada or foreign states used

(i) for the conduct of international affairs,

(ii) for the defence of Canada or any state allied or associated with Canada, or

(iii) in relation to the detection, prevention or suppression of subversive or hostile activities.

(2) In this section,

"defence of Canada or any state allied or associated with Canada" includes the efforts of Canada and of foreign states toward the detection, prevention or suppression of activities of any foreign state directed toward actual or potential attack or other acts of aggression against Canada or any state allied or associated with Canada;

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลที่หากเปิดเผยไปย่อมจะคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายต่อพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กองทัพแคนาดา รัฐพันธมิตรหรือสนับสนุนแคนาดา การป้องกัน หรือการการกดขี่ซึ่งเป็นการทำลายล้าง หรือการเคลื่อนไหวของศัตรู รวมถึงข้อมูลใด ๆ

1. เกี่ยวกับนโยบายหรือยุทธวิธีทางทหาร การปฏิบัติการ หรือการกระทำต่อศัตรู หรือการติดต่อ การสืบหา การป้องกัน หรือการการกดขี่ซึ่งเป็นการทำลายล้าง หรือการเคลื่อนไหวของศัตรู (มาตรา 15 (1)(a))
2. เกี่ยวกับศักยภาพทางด้านอาวุธ (มาตรา 15 (1)(b))
3. เกี่ยวกับศักยภาพทางทหาร และบทบาททางทหารของกองทัพ หน่วย หรือบุคคลขององค์กร หรือองค์กร หรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบหา การป้องกัน หรือการการกดขี่ซึ่งเป็นการทำลายล้าง หรือการเคลื่อนไหวของศัตรู (มาตรา 15 (1)(c))
4. ข้อมูลที่ได้รับ หรือเตรียมไว้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการข่าวเกี่ยวกับ (มาตรา 15 (1)(d))
 - 1) กองทัพแคนาดา รัฐพันธมิตรหรือสนับสนุนแคนาดา หรือ
 - 2) สืบหา การป้องกัน หรือการการกดขี่ซึ่งเป็นการทำลายล้าง หรือการเคลื่อนไหวของศัตรู
5. ข้อมูลที่ได้รับ หรือเตรียมไว้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการข่าวเกี่ยวกับรัฐต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศของรัฐ หรือประชาชนของรัฐต่างประเทศ ซึ่งใช้โดยรัฐบาลแคนาดาในการปรึกษาหารือ หรือใช้ในเชิงพฤติกรรมต่อกิจกรรมระหว่างประเทศ (มาตรา 15 (1)(e))
6. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ มาตรา 15 (1)(a) และ (c) (มาตรา 15 (1)(f))

"subversive or hostile activities" means

- (a) espionage against Canada or any state allied or associated with Canada,
- (b) sabotage,
- (c) activities directed toward the commission of terrorist acts, including hijacking, in or against Canada or foreign states,
- (d) activities directed toward accomplishing government change within Canada or foreign states by the use of or the encouragement of the use of force, violence or any criminal means,
- (e) activities directed toward gathering information used for intelligence purposes that relates to Canada or any state allied or associated with Canada, and
- (f) activities directed toward threatening the safety of Canadians, employees of the Government of Canada or property of the Government of Canada outside Canada. R.S. 1985, c. A- 1, s.15.

7. ข้อมูลว่าด้วยตำแหน่งที่รับไว้หรือถูกให้รับไว้โดยรัฐบาลแคนาดา รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศของรัฐ เพื่อวัตถุประสงค์ทางค้าระหว่างประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต (มาตรา 15 (1)(g))

8. ข้อมูลการสร้างการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนทางการทูตกับต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศของรัฐ (มาตรา 15 (1)(h))

9. ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างแคนาดากับต่างประเทศ (มาตรา 15 (1)(i))

- 1) ที่ใช้ในเชิงพฤติกรรมต่อกิจกรรมระหว่างประเทศ
- 2) สำหรับกองทัพแคนาดาหรือพันธมิตร
- 3) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบหา การป้องกัน หรือการการกคจีซึ่งเป็นการทำลายล้าง หรือการเคลื่อนไหวของศัตรู

เช่นเดียวกับมาตรา 14 ข้อยกเว้นมาตรา 15 ถือเป็นดุลยพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้มาตรานี้ยังมีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะด้วย โดยได้บัญญัติความหมายไว้ในมาตรา 15 (2)

4. ข้อยกเว้นตามมาตรา 16 ¹¹⁵

¹¹⁵ 16. (1) The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains

a) information obtained or prepared by any government institution, or part of any government institution, that is an investigative body specified in the regulations in the course of lawful investigations pertaining to

- (i) the detection, prevention or suppression of crime,
- (ii) the enforcement of any law of Canada or a province, or
- (iii) activities suspected of constituting threats to the security of Canada within the meaning of the *Canadian Security Intelligence Service Act*,

if the record came into existence less than twenty years prior to the request;

(b) information relating to investigative techniques or plans for specific lawful investigations;

(c) information the disclosure of which could reasonably be expected to be injurious to the enforcement of any law of Canada or a province or the conduct

of lawful investigations, including, without restricting the generality of the foregoing, any such information

(i) relating to the existence or nature of a particular investigation,

(ii) that would reveal the identity of a confidential source of information, or

(iii) that was obtained or prepared in the course of an investigation; or

(d) information the disclosure of which could reasonably be expected to be injurious to the security of penal institutions.

(2) The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information that could reasonably be expected to facilitate the commission of an offence, including, without restricting the generality of the foregoing, any such information

(a) on criminal methods or techniques;

(b) that is technical information relating to weapons or potential weapons;

or

(c) on the vulnerability of particular buildings or other structures or systems, including computer or communication systems, or methods employed to protect such buildings or other structures or systems.

(3) The head of a government institution shall refuse to disclose any record requested under this Act that contains information that was obtained or prepared by the Royal Canadian Mounted Police while performing policing services for a province or municipality pursuant to an arrangement made under section 20 of the *Royal Canadian Mounted Police Act*, where the Government of Canada has, on the request of the province or municipality agreed not to disclose such information.

(4) For the purposes of paragraphs (1)(b) and (c), "investigation" means an investigation that

(a) pertains to the administration or enforcement of an Act of Parliament;

(b) is authorized by or pursuant to an Act of Parliament; or

(c) is within a class of investigations specified in the regulations. R.S. 1985, c. A- 1,

มาตรา 16 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอที่มี

1. ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหน่วยงานของรัฐได้รับ หรือเตรียมไว้ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนตามกฎหมาย โดยองค์กรที่หน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับ (มาตรา 16 (1)(a))

- 1) การสืบหา การป้องกัน หรือปราบปรามอาชญากรรม
- 2) การบังคับใช้กฎหมายใด ๆ ของแคนาดาหรือมลรัฐ
- 3) การกระทำอันน่าสงสัยที่ได้กระทำขึ้นต่อแคนาดาตาม Canadian Security Intelligence Service Act

ทั้งนี้ข้อมูลข่าวต้องมีอายุไม่เกิน 20 ปีในวันที่มีคำขอ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีหรือแผนการในการสืบสวนตามกฎหมาย (มาตรา 16 (i)(b))

3. ข้อมูลที่อาจกระทบกระเทือนต่อการบังคับใช้กฎหมายและการสืบสวนตามกฎหมาย รวมถึงข้อมูลใด ๆ (มาตรา 16 (1)(c))

- 1) ที่เกี่ยวกับลักษณะหรือรูปแบบในการสืบสวน
- 2) ที่บ่งบอกให้รู้ถึงแหล่งของข้อมูลลับ หรือ
- 3) ข้อมูลที่ได้รับหรือเตรียมไว้สำหรับการสืบสวน

4. ข้อมูลที่หากเปิดเผยไปย่อมจะคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายกับการรักษาความปลอดภัยขององค์กรที่มีหน้าที่ในการลงโทษ

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลที่อำนวยความสะดวกให้กับ commission of an offence (มาตรา 16 (2)) รวมถึงข้อมูลใด ๆ ที่

5. ว่าด้วยทฤษฎีหรือยุทธวิธีทางอาชญากรรม (มาตรา 16 (2)(a))

6. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพทางอาวุธ (มาตรา 16 (2)(b))

7. ข้อมูลว่าด้วยความเสียหายของอาคารหรือโครงสร้างหรือระบบต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบคมนาคม หรือวิธีใช้เพื่อป้องกันระบบดังกล่าว (มาตรา 16 (2)(c))

8. หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลที่ได้รับหรือเตรียมมาโดย Royal Canadian Mounted Police (มาตรา 16 (3))

สำหรับความหมายของคำว่า การสืบสวน (investigation) ตามมาตรา 16 (1)(b) และ (c) นั้น มาตรา 16 (4) ได้ให้ความหมายเอาไว้คือ

1. เกี่ยวกับการบริหารและการบังคับใช้พระราชบัญญัติ (มาตรา 16 (4)(a))
2. เป็นการใช้อำนาจโดยพระราชบัญญัติหรือตามพระราชบัญญัติ (มาตรา 16 (4)(b))
3. เป็นการสืบสวนที่กำหนดไว้โดยเฉพาะตามกฎหมายระเบียบต่าง ๆ (มาตรา 16 (4)(c))

5. ข้อยกเว้นตามมาตรา 17 ¹¹⁶

มาตรา 17 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งการเปิดเผยไปย่อมจะคาดหมายได้ถึงการถูกคุกคามต่อความปลอดภัยส่วนบุคคล ¹¹⁷

6. ข้อยกเว้นตามมาตรา 18 ¹¹⁸

¹¹⁶ 17. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information the disclosure of which could reasonably be expected to threaten the safety of individuals. R.S. 1985, c. A- 1, s.17.

¹¹⁷ คล้ายกับข้อยกเว้นตามมาตรา 15 (4) ของกฎหมายไทย

¹¹⁸ 18. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains

(a) trade secrets or financial, commercial, scientific or technical information that belongs to the Government of Canada or a government institution and has substantial value or is reasonably likely to have substantial value;

(b) information the disclosure of which could reasonably be expected to prejudice the competitive position of a government institution;

(c) scientific or technical information obtained through research by an officer or employee of a government institution, the disclosure of which could reasonably be expected to deprive the officer or employee of priority of publication; or

(d) information the disclosure of which could reasonably be expected to be materially injurious to the financial interests of the Government of Canada or the ability of the Government of Canada to manage the economy of Canada or could reasonably be expected to result in an undue benefit to any person, including, without restricting the generality of the foregoing, any such information relating to

(i) the currency, coinage or legal tender of Canada,

(ii) a contemplated change in the rate of bank interest or in government borrowing,

(iii) a contemplated change in tariff rates, taxes, duties or any other revenue source,

(iv) a contemplated change in the conditions of operation of financial institutions,

มาตรา 18 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มี

1. ข้อมูลทางการค้า หรือการคลัง หรือเศรษฐกิจ หรือข้อมูลทางเทคนิคซึ่งเป็นของรัฐบาล แคนาดาหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีค่ามากหรือคาดได้ว่ามีราคามาก
2. ข้อมูลที่หากเปิดเผยไปย่อมจะคาดได้ถึงความเป็นธรรมทางการแข่งขันขององค์กรของรัฐ
3. ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์หรือทางเทคนิคซึ่งได้มาจากการค้นคว้าโดยเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างในองค์กรของรัฐนั้น
4. ข้อมูลที่หากเปิดเผยไปแล้วจะกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ทางการคลังหรือความสามารถในการบริหารเศรษฐกิจของแคนาดา ซึ่งส่งผลให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับผลประโยชน์โดยไม่เหมาะสม รวมถึงข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับ
 - 1) เงินตรา อัตราแลกเปลี่ยนหรือการควบคุมทางกฎหมายของแคนาดา
 - 2) การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
 - 3) การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของค่าแพ่งภาษี ภาษีอากรหรือรายรับอื่นใด
 - 4) การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ของการปฏิบัติการของสถาบันการคลัง
 - 5) การคาดการณ์การซื้อ-ขายของความปลอดภัยหรือกระแสเงินตราของต่างชาติหรือแคนาดา
 - 6) การคาดการณ์การขายและการจัดหาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์

7. ข้อยกเว้นตามมาตรา 19 ¹¹⁹

(v) a contemplated sale or purchase of securities or of foreign or Canadian currency, or

(vi) a contemplated sale or acquisition of land or property. R.S. 1985, c. A- 1, s.18.

¹¹⁹ 19. (1) Subject to subsection (2), the head of a government institution shall refuse to disclose any record requested under this Act that contains personal information as defined in section 3 of the *Privacy Act*.

(2) The head of a government institution may disclose any record requested under this Act that contains personal information if

(a) the individual to whom it relates consents to the disclosure;

มาตรา 19 ภายใต้บังคับของมาตรา 19 (2) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลตามคำนิยามของมาตรา 3 ของ Privacy Act 1985 อยู่ด้วย

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ด้วยก็ได้ ถ้าหาก

1. ได้รับความยินยอมจากปัจเจกชนเจ้าของข้อมูลข่าวสาร
2. ข้อมูลนั้นเป็นที่เปิดเผยแก่สาธารณชนทั่วไป
3. เป็นการเปิดเผยตามมาตรา 8 แห่ง Privacy Act 1985

มาตรานี้ถือเป็นมาตราสำคัญที่จะต้องนำไปใช้วิเคราะห์ต่อไปในบทหน้า จากเบื้องต้นจะเห็นได้ว่า มาตรา 19 เมื่อพิจารณาร่วมกับมาตรา 8 ของ Privacy Act 1985 แล้วน่าจะมี ความใกล้เคียงกับมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 สำหรับรายละเอียดของ มาตรา 8 แห่ง Privacy Act 1985 นั้นจะกล่าวถึงในส่วนของคุณข้อมูลส่วนบุคคลต่อไป

8. ข้อยกเว้นตามมาตรา 20 ¹²⁰

(b) the information is publicly available; or

(c) the disclosure is in accordance with section 8 of the Privacy Act. R.S. 1985, c.

A- 1, s.19

¹²⁰ 20. (1) Subject to this section, the head of a government institution shall refuse to disclose any record requested under this Act that contains

(a) trade secrets of a third party;

(b) financial, commercial, scientific or technical information that is confidential information supplied to a government institution by a third party and is treated consistently in a confidential manner by the third party;

(c) information the disclosure of which could reasonably be expected to result in material financial loss or gain to, or could reasonably be expected to prejudice the competitive position of, a third party; or

(d) information the disclosure of which could reasonably be expected to interfere with contractual or other negotiations of a third party.

(2) The head of a government institution shall not, pursuant to subsection (1), refuse to disclose a part of a record if that part contains the results of product or environmental testing carried out by or on behalf of a government institution unless the testing was done as a service to a person, a group of persons or an organization other than a government institution and for a fee.

ภายใต้มาตรานี้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มี

1. ความลับทางการค้าของบุคคลภายนอก (third party) (มาตรา 20 (1)(a))
2. ข้อมูลทางการเงิน การค้าขาย วิทยาศาสตร์ หรือเทคนิค อันมีลักษณะเป็นความลับ ที่จัดหาให้หน่วยงานของรัฐโดยบุคคลภายนอกและบุคคลภายนอกนั้น ได้เก็บไว้เป็นความลับ (มาตรา 20 (1)(b))
3. ข้อมูลที่เปิดเผยไปแล้วย่อมคาดหมายได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมากของเงินตราของบุคคลภายนอก หรือคาดได้ว่าจะเกิดความไม่เท่าเทียมกันในสถานการณ์การแข่งขันของบุคคลภายนอก (มาตรา 20 (1)(c))
4. ข้อมูลที่เปิดเผยไปแล้วย่อมคาดหมายได้ว่าจะไปแทรกแซงการทำสัญญาหรือการติดต่ออื่นใดของบุคคลภายนอก (มาตรา 20 (1)(d))
5. ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือผลทดสอบทางสิ่งแวดล้อม โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือผลทดสอบทางสิ่งแวดล้อม จนกว่าจะสำเร็จเป็นบริการและคิดค่าใช้จ่าย (มาตรา 20 (2)) แต่เมื่อเปิดเผยแล้ว ต้องทำหนังสืออธิบาย

(3) Where the head of a government institution discloses a record requested under this Act, or a part thereof, that contains the results of product or environmental testing, the head of the institution shall at the same time as the record or part thereof is disclosed provide the person who requested the record with a written explanation of the methods used in conducting the tests.

(4) For the purposes of this section, the results of product or environmental testing do not include the results of preliminary testing conducted for the purpose of developing methods of testing.

(5) The head of a government institution may disclose any record that contains information described in subsection (1) with the consent of the third party to whom the information relates.

(6) The head of a government institution may disclose any record requested under this Act, or any part thereof, that contains information described in paragraph (1)(b), (c) or (d) if that disclosure would be in the public interest as it relates to public health, public safety or protection of the environment; and, if the public interest in disclosure clearly outweighs in importance any financial loss or gain to, prejudice to the competitive position of or interference with contractual or other negotiations of a third party. R.S. 1985, c. A- 1, s.20.

วิธีการในการทดสอบด้วย (มาตรา 20 (3)) โดยไม่รวมถึงผลทดสอบเบื้องต้นที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการในการทดสอบ (มาตรา 20 (4))

มาตรานี้เป็นเรื่องของการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของบุคคลภายนอก อย่างไรก็ตามมาตรานี้ยังมีข้อยกเว้นคือ

1. ได้รับความยินยอมจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น (มาตรา 20 (5))
2. หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 20 (1) (b), (c) และ(d)ได้ เมื่อกำหนดถึงประโยชน์สาธารณะที่เกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัย หรือการป้องกันสิ่งแวดล้อม และประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับนั้นมีน้ำหนักสำคัญมากกว่าการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมากของเงินตราของบุคคลภายนอก ความไม่เท่าเทียมกันในสถานการณ์การแข่งขัน หรือการแทรกแซงการทำสัญญาหรือการติดต่ออื่นใดของบุคคลภายนอก (มาตรา 20 (6))

9. ข้อยกเว้นตามมาตรา 21 ¹²¹

¹²¹ 21. (1) The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains

(a) advice or recommendations developed by or for a government institution or a minister of the Crown,

(b) an account of consultations or deliberations involving officers or employees of a government institution, a minister of the Crown or the staff of a minister of the Crown,

(c) positions or plans developed for the purpose of negotiations carried on or to be carried on by or on behalf of the Government of Canada and considerations relating thereto, or

(d) plans relating to the management of personnel or the administration of a government institution that have not yet been put into operation, if the record came into existence less than twenty years prior to the request.

(2) Subsection (1) does not apply in respect of a record that contains

(a) - an account of, or a statement of reasons for, a decision that is made in the exercise of a discretionary power or an adjudicative function and that affects the rights of a person; or

(b) a report prepared by a consultant or an adviser who was not, at the time the report was prepared, an officer or employee of a government institution or a member of the staff of a minister of the Crown. R.S. 1985, c. A- 1, s.21.

มาตรา 21 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มี

1. คำแนะนำหรือการแนะนำจากหรือสำหรับหน่วยงานของรัฐหรือรัฐมนตรี (มาตรา 21 (1)(a))
2. เนื้อหาในการปรึกษาหรือพิจารณาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐมนตรีหรือพนักงานของรัฐมนตรี (มาตรา 21 (1)(b))
3. สถานการณ์หรือแผนที่ทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการติดต่อที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลแคนาดา รวมถึงการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกัน (มาตรา 21 (1)(c))
4. แผนการจัดการของบุคคลากรหรือวิธีปฏิบัติทางปกครองของหน่วยงานซึ่งยังไม่ได้มีการใช้งานจริง (มาตรา 21 (1)(d))

อนึ่งข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยตามมาตรา 21 (1)(a)-(d) ในวันที่มีคำขอ และไม่ใช้ข้อมูลที่

1. เป็นเนื้อหาของเหตุผลในคำตัดสินซึ่งกระทำโดยมีอำนาจหรือมีหน้าที่ และคำตัดสินนั้นมีผลกระทบต่อบุคคล (มาตรา 21 (2)(a))
2. รายงานที่จัดทำโดยที่ปรึกษาหรือผู้ให้ความเห็น ซึ่งมีใช้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐในขณะที่มีการจัดทำรายงานนั้น (มาตรา 21 (2)(b))

10. ข้อยกเว้นตามมาตรา 22 ¹²²

มาตรา 22 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผลทดสอบ หรือกระบวนการตรวจสอบหรือเทคนิค หรือรายละเอียดจำเพาะในการทดสอบ ที่ถูกให้หรือตรวจสอบเพื่อถูกนำไป ถ้าการเปิดเผยจะทำให้ผลการทดสอบเฉพาะเรื่องหรือการตรวจสอบไม่ถูกต้อง

11. ข้อยกเว้นตามมาตรา 23 ¹²³

มาตรา 23 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิพิเศษระหว่างทนายความกับลูกความ

¹²² 22. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information relating to testing or auditing procedures or techniques or details of specific tests to be given or audits to be conducted if the disclosure would prejudice the use or results of particular tests or audits. R.S. 1985, c. A- 1, s.22.

¹²³ 23. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act that contains information that is subject to solicitor- client privilege. R.S. 1985, c. A- 1, s.23.

12. ข้อยกเว้นตามมาตรา 24 ¹²⁴

มาตรา 24 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารต้องปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกจำกัดหรือห้ามไว้ตาม Schedule II

13. ข้อยกเว้นตามมาตรา 26 ¹²⁵

มาตรา 26 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหากมีเหตุให้เชื่อได้ว่าสาระสำคัญในข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสาร ถูกตีพิมพ์เผยแพร่แล้วโดยหน่วยงานของรัฐ ตัวแทนของรัฐบาลแคนาดา หรือรัฐมนตรีภายใน 90 วันหลังจากมีคำขอหรือภายในระยะเวลาอันสมควรสำหรับพิมพ์หรือแปล

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับหลักยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของแคนาดา จะเห็นได้ว่า Access to Information Act 1985 ได้มีข้อยกเว้นทั้งที่ไม่ให้ดุลพินิจในการตัดสินใจกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสาร (มาตราที่ใช้คำว่า “ต้องไม่” (shall not)) และข้อยกเว้นที่ให้ดุลพินิจในการตัดสินใจกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสาร (มาตราที่ใช้คำว่า “อาจไม่” (may not)) ซึ่งเหมือนกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของไทย แต่ข้อที่แตกต่างระหว่าง Access to Information Act 1985 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ก็คือ Access to Information Act 1985 นั้นได้วางหลักยกเว้นโดยแบ่งตามประเภทของข้อมูลข่าวสาร โดยมีได้แบ่งตามความสำคัญของข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 นั้นแบ่งข้อมูลข่าวสารตามลักษณะความสำคัญของข้อมูลข่าวสารก่อนแล้วจึงแบ่งประเภทของข้อมูลข่าวสารทีหลัง (จะเห็นได้จากมาตรา 14 และมาตรา 15) และประเด็นที่น่าสังเกตอีกเรื่องหนึ่งก็คือหลักยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ Access to Information Act 1985 มีรายละเอียดค่อนข้างมากทั้งประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ห้ามเปิดเผย เหตุผล และเหตุยกเว้นที่จะทำให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักยกเว้นได้ ซึ่งจุดนี้ทำให้รายละเอียดของกฎหมายมาก

¹²⁴ 24.(1) The head of a government institution shall refuse to disclose any record requested under this Act that contains information the disclosure of which is restricted by or pursuant to any provision set out in Schedule II.

¹²⁵ 26. The head of a government institution may refuse to disclose any record requested under this Act or any part thereof if the head of the institution believes on reasonable grounds that the material in the record or part thereof will be published by a government institution, agent of the Government of Canada or minister of the Crown within ninety days after the request is made or within such further period of time as may be necessary for printing or translating the material for the purpose of printing it. R.S. 1985, c. A- 1, s.26.

และทำให้การใช้ดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารแคบลง ต่างจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540ของไทยนั้นให้ดุลพินิจในการตัดสินใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐกว้างกว่า

2) ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (Privacy Act 1985)

2.1) ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล

Privacy Act 1985 ได้คำความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (personal information)” เอาไว้ในมาตรา 3 ¹²⁶ คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (personal information)” หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยว

¹²⁶ 3. "personal information" means information about an identifiable individual that is recorded in any form including, without restricting the generality of the foregoing,

(a) information relating to the race, national or ethnic origin, colour, religion, age or marital status of the individual,

(b) information relating to the education or the medical, criminal or employment history of the individual or information relating to financial transactions in which the individual has been involved,

(c) any identifying number, symbol or other particular assigned to the individual,

(d) the address, fingerprints or blood type of the individual,

(e) the personal opinions or views of the individual except where they are about another individual or about a proposal for a grant, an award or a prize to be made to another individual by a government institution or a part of a government institution specified in the regulations,

(f) correspondence sent to a government institution by the individual that is implicitly or explicitly of a private or confidential nature, and replies to such correspondence that would reveal the contents of the original correspondence,

(g) the views or opinions of another individual about the individual,

(h) the views or opinions of another individual about a proposal for a grant, an award or a prize to be made to the individual by an institution or a part of an institution referred to in

กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สามารถกำหนดตัวผู้ขึ้นได้ ไม่ว่าจะทำให้ปรากฏในรูปแบบใด ¹²⁷ นอกจาก
คำจำกัดความทั่วไปข้างต้นแล้ว ข้อมูลส่วนบุคคลยังหมายถึง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ สัญชาติ หรือถิ่นกำเนิด สีผิว ศาสนา อายุหรือสถานะทางครอบครัวของบุคคล (a)

paragraph (e), but excluding the name of the other individual where it appears with the views or opinions of the other individual, and

(i) the name of the individual where it appears with other personal information relating to the individual or where the disclosure of the name itself would reveal information about the individual,

but, for the purposes of sections 7, 8 and 26 and section 19 of the *Access to Information Act*, does not include

(j) information about an individual who is or was an officer or employee of a government institution that relates to the position or functions of the individual including,

(i) the fact that the individual is or was an officer or employee of the government institution,

(ii) the title, business address and telephone number of the individual,

(iii) the classification, salary range and responsibilities of the position held by the individual,

(iv) the name of the individual on a document prepared by the individual in the course of employment, and

(v) the personal opinions or views of the individual given in the course of employment,

(k) information about an individual who is or was performing services under contract for a government institution that relates to the services performed, including the terms of the contract, the name of the individual and the opinions or views of the individual given in the course of the performance of those services,

(l) information relating to any discretionary benefit of a financial nature, including the granting of a licence or permit, conferred on an individual, including the name of the individual and the exact nature of the benefit, and

(m) information about an individual who has been dead for more than twenty years;

¹²⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, *วารสารกฎหมายปกครอง*. หน้า 85

2. ข้อมูลทางการศึกษาหรือการแพทย์ การกระทำผิดทางอาญา หรือประวัติการทำงานของบุคคล (b)

3. หมายเลขที่ใช้บ่งบอกได้ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่บอกถึงตัวบุคคลนั้น (c)

4. ที่อยู่ ลายพิมพ์นิ้วมือ หรือกรุปเลือดของบุคคล (d)

5. ความเห็นหรือทัศนคติส่วนตัว ยกเว้นเป็นความเห็นเกี่ยวกับบุคคลอื่นหรือเกี่ยวกับการเสนอเพื่อรับรางวัลซึ่งทำให้บุคคลภายนอกโดยหน่วยงานของรัฐ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้โดยกฎหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ (e)

6. จดหมายที่บุคคลส่งให้หน่วยงานของรัฐอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัวหรือเป็นความลับไม่ว่าโดยเปิดเผยหรือแจ้งชัด และจดหมายตอบกลับที่มีลักษณะเป็นการพิจารณาเนื้อหาในจดหมายข้างต้น (f)

7. ทัศนคติหรือความเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อบุคคลนั้น (g)

8. ทัศนคติหรือความเห็นเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่เป็นการเสนอเพื่อรับรางวัลตาม (e) แต่ไม่มีชื่อของบุคคลอื่นปรากฏกับทัศนคติหรือความเห็นของบุคคลอื่นนั้น (h)

9. ชื่อของบุคคลที่ปรากฏในข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือมีไว้เปิดเผยเพื่อให้บุคคลนั้นตรวจสอบ (i)

แต่ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของมาตรา 7, 8 และมาตรา 26 (ของ Privacy Act 1985) และมาตรา 19 ของ Access to Information Act 1985 ข้อมูลส่วนบุคคลไม่รวมถึง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเกี่ยวกับตำแหน่งหรือหน้าที่ของบุคคลนั้น รวมถึง (j)

1) ข้อเท็จจริงที่ว่าบุคคลนั้นเป็นหรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

2) ที่อยู่ ที่อยู่ที่ใช้ในการติดต่อ และเบอร์โทรศัพท์ของบุคคล

3) ตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและความรับผิดชอบในตำแหน่งงานของบุคคล

4) ชื่อของบุคคลบนเอกสารที่บุคคลนั้นจัดทำขึ้นในเรื่องของการทำงาน

5) ความเห็นหรือทัศนคติส่วนตัวที่บุคคลนั้นให้ไว้ในการทำงาน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นผู้ให้บริการตามสัญญากับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงระยะเวลาของสัญญา ชื่อและความเห็นหรือทัศนคติของบุคคลนั้นในการทำงาน (k)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องของผลประโยชน์หรือลักษณะทางการเงิน รวมทั้งการให้อำนาจหรือใบอนุญาต การร่วมมือกันของบุคคล รวมถึงชื่อของบุคคลและลักษณะของผลประโยชน์นั้น (l)

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้วเกินกว่า 20 ปี (m)

2.2) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตาม Privacy Act 1985

เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามหลักของ Privacy Act 1985 การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลย่อมจะทำได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลนั้น หลักดังกล่าวนี้ได้ถูกรับรองไว้ในกฎหมายฉบับนี้อย่างแน่นอนหนาโดยห้ามทั้งการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น โดยหน่วยงานของรัฐเอง (มาตรา 7¹²⁸) และห้ามหน่วยงานเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นด้วย (มาตรา 8¹²⁹ (1)) เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย (มาตรา 8 (2)) โดยหัวหน้าหน่วยงานของ

¹²⁸ 7. Personal information under the control of a government institution shall not, without the consent of the individual to whom it relates, be used by the institution except

(a) for the purpose for which the information was obtained or compiled by the institution or for a use consistent with that purpose; or

(b) for a purpose for which the information may be disclosed to the institution under subsection 8(2).

1980-81-82-83, c. 111, Sch. II "7

¹²⁹ 8. (1) Personal information under the control of a government institution shall not, without the consent of the individual to whom it relates, be disclosed by the institution except in accordance with this section.

(2) Subject to any other Act of Parliament, personal information under the control of a government institution may be disclosed

(a) for the purpose for which the information was obtained or compiled by the institution or for a use consistent with that purpose;

(b) for any purpose in accordance with any Act of Parliament or any regulation made thereunder that authorizes its disclosure;

(c) for the purpose of complying with a subpoena or warrant issued or order made by a court, person or body with jurisdiction to compel the production of information or for the purpose of complying with rules of court relating to the production of information;

(d) to the Attorney General of Canada for use in legal proceedings involving the Crown in right of Canada or the Government of Canada;

(e) to an investigative body specified in the regulations, on the written request of the body, for the purpose of enforcing any law of Canada or a province or carrying out a lawful investigation, if the request specifies the purpose and describes the information to be disclosed;

(f) under an agreement or arrangement between the Government of Canada or an institution thereof and the government of a province, the government of a foreign state, an international organization of states or an international organization established by the governments of states, or any institution of any such government or organization, for the purpose of administering or enforcing any law or carrying out a lawful investigation;

(g) to a member of Parliament for the purpose of assisting the individual to whom the information relates in resolving a problem;

(h) to officers or employees of the institution for internal audit purposes, or to the office of the Comptroller General or any other person or body specified in the regulations for audit purposes;

(i) to the National Archives of Canada for archival purposes;

(j) to any person or body for research or statistical purposes if the head of the government institution:

(i) is satisfied that the purpose for which the information is disclosed cannot reasonably be accomplished unless the information is provided in a form that would identify the individual to whom it relates, and

(ii) obtains from the person or body a written undertaking that no subsequent disclosure of the information will be made in a form that could reasonably be expected to identify the individual to whom it relates;

(k) to any association of aboriginal people, Indian band, government institution or part thereof, or to any person acting on behalf of such association, band, institution or part thereof, for the purpose of researching or validating the claims, disputes or grievances of any of the aboriginal peoples of Canada;

(l) to any government institution for the purpose of locating an individual in order to collect a debt owing to Her Majesty in right of Canada by that individual or make a payment owing to that individual by Her Majesty in right of Canada; and

รัฐต้องจัดให้มีระบบการจัดการข้อมูลที่เรียกว่า personal information bank (มาตรา 9 – 11) เพื่อให้เอาไว้ใช้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้ ตามกฎหมายฉบับนี้

(m) for any purpose where, in the opinion of the head of the institution,

(i) the public interest in disclosure clearly outweighs any invasion of privacy that could result from the disclosure, or

(ii) disclosure would clearly benefit the individual to whom the information relates

(3) Subject to any other Act of Parliament, personal information under the custody or control of the National Archivist of Canada that has been transferred to the National Archivist by a government institution for archival or historical purposes may be disclosed in accordance with the regulations to any person or body for research or statistical purposes

(4) The head of a government institution shall retain a copy of every request received by the government institution under paragraph (2)(e) for such period of time as may be prescribed by regulation, shall keep a record of any information disclosed pursuant to the request for such period of time as may be prescribed by regulation and shall, on the request of the Privacy Commissioner, make those copies and records available to the Privacy Commissioner

(5) The head of a government institution shall notify the Privacy Commissioner in writing of any disclosure of personal information under paragraph (2)(m) prior to the disclosure where reasonably practicable or in any other case forthwith on the disclosure, and the Privacy Commissioner may, if the Commissioner deems it appropriate, notify the individual to whom the information relates of the disclosure.

(6) In paragraph (2)(k), "Indian band" means

(a) a band, as defined in the *Indian Act*;

(b) a band, as defined in the *Cree-Naskapi (of Quebec) Act*, chapter 18 of the Statutes of Canada, 1984;

(c) the Band, as defined in the *Sechelt Indian Band Self-Government Act*, chapter 27 of the Statutes of Canada, 1986; or

(d) a first nation named in Schedule II to the *Yukon First Nations Self-Government Act*.

R.S., 1985, c. P-21, s. 8; R.S., 1985, c. 20 (2nd Supp.), s. 13, c. 1 (3rd Supp.), s. 12; 1994, c.

สำหรับวิธีการเปิดเผยนั้นมาตรา 12¹³⁰ ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนชาวแคนาดา (Canadian citizen) หรือผู้ที่อยู่เป็นการถาวร (permanent resident) ในการที่จะเข้าถึง

1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ใน personal information bank (มาตรา 12 (1)(a))

¹³⁰ 12. (1) Subject to this Act, every individual who is a Canadian citizen or a permanent resident within the meaning of the *Immigration Act* has a right to and shall, on request, be given access to

(a) any personal information about the individual contained in a personal information bank; and

(b) any other personal information about the individual under the control of a government institution with respect to which the individual is able to provide sufficiently specific information on the location of the information as to render it reasonably retrievable by the government institution.

(2) Every individual who is given access under paragraph (1)(a) to personal information that has been used, is being used or is available for use for an administrative purpose is entitled to

(a) request correction of the personal information where the individual believes there is an error or omission therein;

(b) require that a notation be attached to the information reflecting any correction requested but not made; and

(c) require that any person or body to whom that information has been disclosed for use for an administrative purpose within two years prior to the time a correction is requested or a notation is required under this subsection in respect of that information

(i) be notified of the correction or notation, and

(ii) where the disclosure is to a government institution, the institution make the correction or notation on any copy of the information under its control.

(3) The Governor in Council may, by order, extend the right to be given access to personal information under subsection (1) to include individuals not referred to in that subsection and may set such conditions as the Governor in Council deems appropriate.

2. ข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับตนอันอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ที่บุคคลนั้นสามารถระบุตัวข้อมูลนั้นได้เพียงพอ และมีเหตุผลเพียงพอที่จะได้รับข้อมูลนั้น (มาตรา 12 (1)(b)) ซึ่งบุคคลที่ได้รับสิทธิตามมาตรา 12 (1)(a) ซึ่งถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการบริหารราชการ (administrative purpose) นั้นมีอำนาจที่จะ

1. ขอตรวจแก้มูลส่วนบุคคลให้ถูกต้องหากเชื่อว่าผิดพลาด (มาตรา 12 (2)(a))
2. ต้องการการบันทึกผนวกไปกับข้อมูลอันมาจากการตรวจแก้แต่ไม่ได้กระทำ
3. เรียกร้องให้บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ที่ได้เปิดเผยข้อมูลซึ่งถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการบริหารราชการ ภายใน 2 ปี ก่อนการขอหรือการต้องการตาม (a), (b) (มาตรา 12 (2)(b))
 - 1) ให้ทราบถึงการตรวจแก้หรือการบันทึกนั้น และ
 - 2) หากเป็นการเปิดเผยให้หน่วยงานของรัฐให้หน่วยงานของรัฐทำการตรวจแก้หรือการบันทึกลงบนสำเนาของข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐนั้น

สำหรับการขอให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 12 นั้นให้ทำเป็นหนังสือไปยังหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูล (มาตรา 13¹³¹) โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องทำหนังสือแจ้งไปยังผู้ขอภายใน 30 วันหลังจากได้รับคำขอนั้นว่าจะให้ผู้ขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ขอมาได้หรือไม่ (มาตรา 14¹³²) หากปฏิเสธจะต้องแจ้งเหตุผลในการปฏิเสธด้วยว่าเพราะว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่

¹³¹ 13. (1) A request for access to personal information under paragraph 12(1)(a) shall be made in writing to the government institution that has control of the personal information bank that contains the information and shall identify the bank

(2) A request for access to personal information under paragraph 12(1)(b) shall be made in writing to the government institution that has control of the information and shall provide sufficiently specific information on the location of the information as to render it reasonably retrievable by the government institution.

1980-81-82-83, c. 111, Sch. II "13".

¹³² 14. Where access to personal information is requested under subsection 12(1), the head of the government institution to which the request is made shall, subject to section 15, within thirty days after the request is received,

(a) give written notice to the individual who made the request as to whether or not access to the information or a part thereof will be given; and

ขอ หรือมีแต่ห้ามเปิดเผยตาม Privacy Act 1985 นี้ โดยแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Commissioner) ด้วย (มาตรา 16¹³³) สำหรับกำหนดเวลา 30 วันนั้นอาจขยายไปอีกได้ (มาตรา 15¹³⁴)

(b) if access is to be given, give the individual who made the request access to the information or the part thereof.

1980-81-82-83, c. 111, Sch. II "14".

¹³³ 16. (1) Where the head of a government institution refuses to give access to any personal information requested under subsection 12(1), the head of the institution shall state in the notice given under paragraph 14(a)

(a) that the personal information does not exist, or

(b) the specific provision of this Act on which the refusal was based or the provision on which a refusal could reasonably be expected to be based if the information existed, and shall state in the notice that the individual who made the request has a right to make a complaint to the Privacy Commissioner about the refusal

(2) The head of a government institution may but is not required to indicate under subsection (1) whether personal information exists

(3) Where the head of a government institution fails to give access to any personal information requested under subsection 12(1) within the time limits set out in this Act, the head of the institution shall, for the purposes of this Act, be deemed to have refused to give access.

1980-81-82-83, c. 111, Sch. II "16".

¹³⁴ 15. The head of a government institution may extend the time limit set out in section 14 in respect of a request for

(a) a maximum of thirty days if

(i) meeting the original time limit would unreasonably interfere with the operations of the government institution, or

(ii) consultations are necessary to comply with the request that cannot reasonably be completed within the original time limit, or

เมื่อได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลแล้วส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ผู้ขอย่อมจะมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล หรือทำสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลนั้น (มาตรา 17¹³⁵

(b) such period of time as is reasonable, if additional time is necessary for translation purposes or for the purposes of converting the personal information into an alternative format,

by giving notice of the extension and the length of the extension to the individual who made the request within thirty days after the request is received, which notice shall contain a statement that the individual has a right to make a complaint to the Privacy Commissioner about the extension.

R.S., 1985, c. P-21, s. 15; 1992, c. 21, s. 35.

¹³⁵ 17. (1) Subject to any regulations made under paragraph 77(1)(o), where an individual is to be given access to personal information requested under subsection 12(1), the government institution shall

- (a) permit the individual to examine the information in accordance with the regulations; or
- (b) provide the individual with a copy thereof.

(2) Where access to personal information is to be given under this Act and the individual to whom access is to be given requests that access be given in a particular one of the official languages of Canada,

(a) access shall be given in that language, if the personal information already exists under the control of a government institution in that language; and

(b) where the personal information does not exist in that language, the head of the government institution that has control of the personal information shall cause it to be translated or interpreted for the individual if the head of the institution considers a translation or interpretation to be necessary to enable the individual to understand the information.

(3) Where access to personal information is to be given under this Act and the individual to whom access is to be given has a sensory disability and requests that access be given in an alternative format, access shall be given in an alternative format if

(a) the personal information already exists under the control of a government institution in an alternative format that is acceptable to the individual; or

(1) และข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มีการอนุญาตให้เข้าถึงให้เปิดเผยเป็นภาษาที่ผู้ขอข้อมูลใช้ (มาตรา 17 (2)) ภายใต้งื่อนไขคือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลส่วนบุคคลได้จัดทำเป็นภาษาดังกล่าว ภายใต้งการควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารแล้ว (มาตรา 17 (2)(a)) หรือ

2. หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะแล้ว เห็นควรที่จะแปลเป็นภาษานั้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 17 (2)(b))

และถ้าผู้ขอข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเข้าใจข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึง และขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบอื่น ๆ กฎหมายให้อุญาตให้ผู้ขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ในรูปแบบอื่น ๆ ได้ภายใต้งเงื่อนไข คือ

1. หน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบอื่นอันเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้ขอ หรือ

2. ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารพิจารณา แล้วเห็นว่าสมควรมีการจัดทำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวในรูปแบบอื่น เนื่องจากถือเป็นเรื่องจำเป็น และสมเหตุสมผลเพื่อที่จะให้ผู้ขอข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ใช้สิทธิตาม Privacy Act 1985 นี้

2.3) หลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตาม Privacy Act 1985

สำหรับหลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1985 นี้มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาก่อนก็คือ เนื่องจาก Privacy Act 1985 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อบังคับใช้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยเฉพาะ ดังนั้นจะมีเรื่องหลักกเว้นที่ต่างจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย กล่าวคือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยนั้นมีหลักกเว้นหลักการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลย่อมจะทำได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น หลักกเว้นจึงเป็นเรื่องของการที่จะเปิดเผยข้อมูลได้โดยปราศจากความยินยอมของข้อมูล (มาตรา 15 (5) และมาตรา 24) นั่นเอง แต่ในขณะที่ Privacy Act 1985 นั้นจะมีทั้งหลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้น (มาตรา 7 และมาตรา 8 (2)) เรื่องหนึ่ง และข้อยกเว้นโดยตรงของ Privacy Act 1985 ในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอีก

(b) the head of the government institution that has control of the personal information considers the giving of access in an alternative format to be necessary to enable the individual to exercise the individual's right of access under this Act and considers it reasonable to cause the personal information to be converted.

เรื่องหนึ่ง คือ ซึ่งรองรับมาตรา 12 ที่ให้อำนาจแก่ประชาชนชาวแคนาดาและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ถาวรที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้ ดังนั้น จึงจะมีข้อยกเว้นที่จะทำให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอยู่โดยแบ่งตามประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 18 – 30) ซึ่งอย่างหลังนี้ประสงค์ที่จะใช้กับกระบวนการของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแท้ ๆ ซึ่งต่างจากวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย และ Access to Information Act 1985 ของแคนาดาเอง ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้กับกระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้น ในหัวข้อนี้จึงขอกล่าวเฉพาะหลักยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลย่อมจะทำได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น โดยจะไม่ขอกล่าวถึงข้อยกเว้นตามมาตรา 18 – 30 ของ Privacy Act 1985 ซึ่งเป็นการแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากเกินขอบเขตที่ผู้เขียนต้องการ

1. หลักยกเว้นตามมาตรา 7

ตามมาตรา 7 หน่วยงานจะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐไม่ได้ เว้นแต่

1. เพื่อวัตถุประสงค์ในการได้รับหรือรวบรวมข้อมูลโดยหน่วยงานนั้น หรือเพื่อใช้งานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น
2. เพื่อวัตถุประสงค์ในการเปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานภายใต้มาตรา 8 (2)

2. หลักยกเว้นตามมาตรา 8 (2)

มาตรา 8 (2) ภายใต้พระราชบัญญัติอื่นใดของสภา ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐอาจเปิดเผยได้

1. เพื่อวัตถุประสงค์ในการได้รับหรือรวบรวมข้อมูลโดยหน่วยงานนั้น หรือเพื่อใช้งานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น
2. เพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติอื่นใดของสภา หรือกฎเกณฑ์อื่นใดที่สร้างขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติอื่นใดของสภานั้นให้อำนาจในการเปิดเผย
3. เพื่อวัตถุประสงค์ในการออกหมายเรียกหรือหลักประกันหรือคำสั่งอื่นใดของศาล บุคคลหรือองค์กรที่อยู่ในเขตอำนาจศาลที่จะบังคับให้ทำข้อมูลหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นในการยอมตามกฎของศาลที่เกี่ยวกับการทำข้อมูลนั้น
4. เป็นการเปิดเผยแก่อัยการของแคนาดาเพื่อใช้ในกระบวนการทางกฎหมายรวมถึงผู้นำแห่งแคนาดาและรัฐบาลแคนาดา

5. เป็นการเปิดเผยแก่องค์กรสืบสวนที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์เฉพาะ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายใด ๆ ของแคนาดาหรือมลรัฐหรือเป็นการนำออกไปใช้ในการสืบสวนตามกฎหมาย

6. ภายใต้อัตนโทษหรือการจ้ระหว่างรัฐบาลแคนาดาหรือองค์กรของรัฐบาลแคนาดา กับรัฐบาลของมลรัฐ รัฐบาลของต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศของรัฐหรือองค์กรระหว่างประเทศซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลของรัฐ หรือหน่วยงานใด ๆ ของรัฐบาลหรือองค์กรใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารหรือการบังคับใช้กฎหมายใดหรือเป็นการนำออกไปใช้ในการสืบสวนตามกฎหมาย

7. เป็นการเปิดเผยแก่สมาชิกสภาเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในการแก้ไขปัญหา

8. เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างในหน่วยงานเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบภายใน หรือเป็นการเปิดเผยต่อ the office of Comptroller General หรือบุคคลใด ๆ หรือองค์กรที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบดังกล่าว

9. เป็นการเปิดเผยแก่หน่วยงาน National Archives of Canada

10. เป็นการเปิดเผยต่อบุคคลใด ๆ หรือองค์กรเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัย หรือทางสถิติ ถ้าหากว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

1) เป็นที่พอใจว่าวัตถุประสงค์ในการเปิดเผยข้อมูลไม่สามารถทำให้สำเร็จได้เว้นเสียแต่ข้อมูลได้ถูกทำขึ้นในรูปแบบที่ระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ

2) ได้รับเป็นหนังสือจากบุคคลหรือองค์กร ว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่คาดได้ว่าเป็นการระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นอีก

11. เป็นการเปิดเผยต่อสมาคมของชนพื้นเมือง (association of aboriginal people) Indian band หน่วยงานของรัฐหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหน่วยงานของรัฐ หรือต่อบุคคลใด ๆ ที่กระทำการเสมือนข้างต้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยหรือการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรม การถกเถียงหรือการแสดงความเสียใจของชนพื้นเมืองของแคนาดา สำหรับความหมายของคำว่า Indian band ได้นิยามไว้ในมาตรา 8 (6)

12. เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อวัตถุประสงค์ในการกำหนดตัวบุคคลในบังคับบัญชาที่จะเก็บหนี้หรือจ่ายเงินของรัฐ

13. เพื่อวัตถุประสงค์ตามความเห็นของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ 1) ว่าประโยชน์สาธารณะจากการเปิดเผยข้อมูลมีน้ำหนักสำคัญกว่าการบุกรุกความเป็นส่วนตัวบุคคลจากการเปิดเผยข้อมูลนั้นอย่างชัดเจน หรือ การเปิดเผยข้อมูลจะเกิดประโยชน์อย่างชัดเจนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั่นเอง

3. หลักยกเว้นตามมาตรา 19 (2) ของ Access to Information Act 1985

ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อที่ 1.3) เรื่องหลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม Access to Information Act 1985 ว่า

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ด้วยก็ได้ ถ้าหาก

1. ได้รับความยินยอมจากปัจเจกชนเจ้าของข้อมูลข่าวสาร
2. ข้อมูลนั้นเป็นที่เปิดเผยแก่สาธารณชนทั่วไป
3. เป็นการเปิดเผยตามมาตรา 8 แห่ง Privacy Act 1985

มาตรานี้คล้ายกับมาตรา 15 (5) ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทยเป็นอย่างมากในเรื่องของการเป็นทั้งหลักกเว้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ (ใน ส่วนของมาตรา 19 (1)) และเป็นหลักกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อให้สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้

3.2 การอุทธรณ์ร้องเรียนตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศ

สำหรับการอุทธรณ์ร้องเรียนตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การอุทธรณ์ร้องเรียนตาม Freedom of Information Act 1966 ของอเมริกา

ในการอุทธรณ์ตาม FOIA นี้บุคคลที่ถูกปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะต้องทำการอุทธรณ์ไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องก่อนแล้วจึงสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ โดย FOIA นี้ไม่มีองค์กฤษฎีที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้โดยเฉพาะแต่อย่างใด

1) การอุทธรณ์ร้องเรียนต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการอุทธรณ์ (Administrative Appeal)

ในการปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานราชการต้องแจ้งถึงเหตุผลในการปฏิเสธ แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ และหน่วยงานและบุคคลที่จะต้องทำการอุทธรณ์ไปถึง¹³⁶ โดยบุคคลที่ถูกปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำการอุทธรณ์ไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวภายใน 30 ถึง 45 วัน นับแต่ได้รับการปฏิเสธเป็นหนังสือ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวทบทวนการปฏิเสธการ

¹³⁶ US Department of Justice, *Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview*, p. 50 or see www.usdoj.gov/oip/introduc.htm

เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีกครั้งหนึ่ง โดยหน่วยงานที่ได้รับเรื่องอุทธรณ์ดังกล่าวมีเวลาในการพิจารณา 20 วันทำการ โดยขยายได้อีก 10 วันทำการ^{137 138} ในกรณีที่การอุทธรณ์ถูกปฏิเสธ บุคคลดังกล่าว ย่อมสามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณาใหม่ (Judicial Review) ได้^{139 140} ซึ่งในการปฏิเสธนั้น หน่วยงานที่ทำการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวก็จะแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลในการปฏิเสธ สิทธิในการ นำคดีขึ้นสู่ศาลให้พิจารณา และหน่วยงานและบุคคลที่จะต้องทำการอุทธรณ์ไปถึง เช่นกัน

2) การนำคดีขึ้นสู่ศาล

เมื่อการอุทธรณ์ถูกปฏิเสธ บุคคลดังกล่าวย่อมสามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณาใหม่ ได้ โดยสามารถอุทธรณ์ศาลที่ผู้ร้องขอมิถุมีถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ประกอบธุรกิจสำนักงานใหญ่มี ภูมิลำเนาตั้งอยู่ หรือเอกสารดังกล่าวถูกเก็บรักษาอยู่ หรือจะอุทธรณ์ต่อ U.S. District Court of Columbia ซึ่งถือเป็นศาลกลางสำหรับคดี FOIA ก็ได้¹⁴¹ ซึ่งในการพิจารณาของศาลศาลจะใช้หลัก de novo review มาใช้ โดยศาลจะสามารถพิจารณาได้ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อควบคุมดุล พินิจของฝ่ายปกครอง และศาลอาจใช้วิธีการพิจารณาลับฝ่ายเดียว¹⁴² (in camera) ได้หากมีเหตุอัน สมควร¹⁴³

3.2.2 การอุทธรณ์ร้องเรียนตาม *Loi n° 78-753 du 17 juillet 1978* ของฝรั่งเศส

สำหรับการอุทธรณ์ตาม *Loi n° 78-753 du 17 juillet 1978* ของฝรั่งเศสนั้นต่างจากการ อุทธรณ์ตาม Access to Information Act 1985 ของอเมริกา โดยผู้ที่ถูกปฏิเสธให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นั้นต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการเพื่อให้คณะกรรมการเปิดเผยเอกสาร ของราชการทำความเข้าใจก่อน แล้วจึงมีสิทธิที่จะนำคดีเข้าสู่ศาลปกครองได้

¹³⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 85

¹³⁸ http://www.usdoj.gov/oip/foia_rights.htm

¹³⁹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 85

¹⁴⁰ http://www.usdoj.gov/oip/foia_rights.htm

¹⁴¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "อิสระของข่าวสาร", วารสารนิติศาสตร์, ฉบับที่ 4, หน้า 65

¹⁴² US Department of Justice, Freedom of Information Act Guide & Privacy Act Overview, pp.542-548 or see www.usdoj.gov/oip/litigation.htm

¹⁴³ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "อิสระของข่าวสาร", วารสารนิติศาสตร์, ฉบับที่ 4, หน้า 62-63

1) การอุทธรณ์ร้องเรียนต่อ Commission d'accès aux documents administratifs (C.A.D.A.)

ตามมาตรา 5¹⁴⁴ แห่งรัฐบัญญัติที่ 78-753 ได้ให้อำนาจแก่องค์กรอิสระที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ คณะกรรมการเปิดเผยเอกสารของราชการ (commission d'accès aux documents administratifs) หรือ C.A.D.A. โดยอำนาจของ C.A.D.A. มาตรา 5 นั้น แม้ว่ากฎหมายจะให้อำนาจในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามกฎหมาย (est chargée de veiller au respect de la liberté d'accès aux documents administratifs) ฉบับนี้ซึ่งดูเหมือนว่าอำนาจของ C.A.D.A. จะกว้างมาก แต่หากพิจารณามาตรา 5 ให้ดีแล้วจะพบว่ามาตรา 5 นั้นเป็นมาตราที่จำกัดสิทธิของ C.A.D.A. ให้แคบลง โดยจะเห็นได้ว่ามาตรา 5 ไม่ได้ให้อำนาจในการวินิจฉัยใด ๆ กับ C.A.D.A. เลย โดยอำนาจที่ C.A.D.A. มี เป็นเพียงในเรื่องของการให้ความเห็นแก่บุคคลซึ่งได้รับการปฏิเสธจากฝ่ายปกครองไม่ให้เข้าถึงเอกสารของทางราชการ หรือหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายปกครอง¹⁴⁵ ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยความเห็นของ C.A.D.A. นี้หน่วยงานของรัฐอาจจะนำไปปฏิบัติตามต่อไปหรือไม่ก็ได้ ซึ่งไม่ใช่อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรงเหมือนกับอำนาจในการวินิจฉัยเช่นเดียวกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของไทยแต่อย่างใด

โดยเมื่อบุคคลที่ขอข้อมูลข่าวสารถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากฝ่ายปกครองเป็นหนังสือ โดยในกรณีที่ฝ่ายปกครองไม่ได้ให้คำตอบภายใน 1 เดือน (มาตรา 7¹⁴⁶ วรรคแรก) ให้ถือว่าเป็นการปฏิเสธคำขอ¹⁴⁷ บุคคลผู้เกี่ยวข้องจะต้องขอความเห็นไปยัง C.A.D.A. ภายใน 2 เดือนนับแต่

¹⁴⁴ Art. 5. - Une commission dite " commission d'accès aux documents administratifs " est chargée de veiller au respect de la liberté d'accès aux documents administratifs dans [es conditions prévues par le présent titre, notamment en émettant des avis lorsqu'elle est saisie par une personne qui rencontre des difficultés pour obtenir la communication d'un document administratif, en conseillant les autorités compétentes sur toute question relative à l'application du présent titre, et en proposant toutes modifications utiles des textes législatifs cru réglementaires relatifs à la communication de documents administratifs.

La commission établit un rapport annuel qui est rendu public.

Un décret en Conseil d'État détermine la composition et le fonctionnement de la commission prévue au présent article.

¹⁴⁵ บัญชา เจียวต่าย. การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย. หน้า 48

¹⁴⁶ Art. 7. - (Loi n° 79-587 du 11 juillet 1979 ; Décr, n° 88-465 du 28 avril 1988) " Le refus de communication est notifié au demandeur sous forme de décision écrite motivée. "

Al. 2 abrogé par Décret n° 88-465 du 28 avril 1988.

Lorsqu'il est saisi d'un recours contentieux contre un refus de communication d'un document administratif, le juge administratif doit statuer dans le délai de six mois à compter de l'enregistrement de la requête.

¹⁴⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง. หน้า 82

มีการปฏิเสธ ซึ่ง C.A.D.A. จะต้องให้ความเห็นของตนภายใน 1 เดือน ความเห็นดังกล่าวจะถูกส่งไปยังผู้ทำคำขอและองค์กรฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้อง ในการนี้ฝ่ายปกครองจะต้องแจ้งให้ C.A.D.A. ทราบภายใน 2 เดือน ถ้าฝ่ายปกครองยังยืนยันที่จะปฏิเสธคำร้องขอนั้นอีก บุคคลผู้ทำคำขอสามารถนำคดีของตนเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองได้¹⁴⁸

2) การนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครอง

สำหรับศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย รัฐบาลบัญญัติที่ 78-753 นี้มีเพียงศาลปกครองเท่านั้น โดยมีสามชั้นคือศาลปกครองชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ในคดีปกครอง และศาลปกครองสูงสุดหรือสภาแห่งรัฐ โดยถือว่าศาลปกครองเป็นองค์กรสุดท้ายของกระบวนการแห่งการเข้าถึงเอกสารของราชการ¹⁴⁹ สำหรับการที่จะนำคดีเกี่ยวกับการเปิดเผยเอกสารของราชการขึ้นสู่ศาลปกครองนั้น บุคคลผู้ถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจะต้องคัดค้านการปฏิเสธดังกล่าวต่อ C.A.D.A. เสียก่อนจึงจะสามารถใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลปกครองต่อไปได้ (มาตรา 7 วรรค 3) ซึ่งรับรองโดยรัฐกฤษฎีกาที่ 88-465 ลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2531 (Décret n° 88-465 du 28 avril 1988) และในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลต่าง ๆ สภาแห่งรัฐก็จะส่งเรื่องไปยังศาลที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล¹⁵⁰

สำหรับในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเปิดเผยเอกสารของราชการ ศาลก็จะใช้กระบวนการพิจารณาทางปกครองทั่วไปในการพิจารณา เช่น การไม่วินิจฉัยในส่วนดุลพินิจ หรือการใช้หลักประโยชน์สามฝ่ายในการพิจารณา เป็นต้น

ยังมีข้อสังเกตอีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับอำนาจในการวินิจฉัยของ C.A.D.A. ที่มีความสัมพันธ์กับการนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครอง โดยจะเห็นได้ว่าคำวินิจฉัยของ C.A.D.A. เป็นเพียงแต่การให้ความเห็นแก่หน่วยงานของรัฐเท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลบังคับเช่นเดียวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของประเทศไทย ดังนั้นหากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ C.A.D.A. ก็เพียงแต่ไม่ต้องมีการปฏิบัติตามความเห็นของ C.A.D.A. เท่านั้น ไม่จำ

¹⁴⁸ บัญชา เขียวต่าย, การให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารของทางราชการในประเทศไทย, หน้า 56

¹⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 50

¹⁵⁰ พิชิตพล ศรียานนท์ และ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธ์, "สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 88-89

เป็นต้องฟ้องร้องต่อศาลปกครอง ดังนั้น ผู้ที่นำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองจึงเป็นฝ่ายของผู้ที่มีคำขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเท่านั้น

จากประเด็นข้างต้นทำให้เกิดข้อแตกต่างระหว่างสถานะของคำวินิจฉัยของ C.A.D.A. และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยหากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ C.A.D.A. ก็เพียงแค่ไม่ต้องปฏิบัติตามเท่านั้น แต่ในกรณีของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นไม่ได้เป็นเพียงความเห็นแต่มีผลให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามด้วย หากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยก็ต้องทำการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครอง ในขณะที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองไม่ได้ให้อำนาจในการนำคดีขึ้นสู่ศาลของหน่วยงานของรัฐเอาไว้ชัดเจน จึงมีปัญหว่าหากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วจะสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองได้หรือไม่ และในทางกลับกันหากหน่วยงานของรัฐไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ก็ไม่มีตัวบทกฎหมายใดที่จะมาบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องมีการปฏิบัติตามอีก ซึ่งประเด็นปัญหาที่ได้กล่าวมานี้ผู้เขียนจะขอนำไปพิจารณาในบทถัดไป

3.2.3 การอุทธรณ์ร้องเรียนตาม Access to Information Act ของแคนาดา

สำหรับองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของแคนาดานั้นมีด้วยกัน 2 องค์กรใหญ่ ๆ คือ กรรมการข้อมูลข่าวสาร (Information Commissioner) ซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาคำฟ้องเกี่ยวกับการขอตรวจดูเอกสารของหน่วยงานของรัฐบาลกลาง (ข้อมูลข่าวสารของราชการ) และกรรมการคุ้มครองชีวิตส่วนบุคคล (Privacy Commissioner) สำหรับกรณีการขอตรวจดูข้อมูลส่วนบุคคล¹⁵¹ ซึ่งในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงแต่เฉพาะกรณีการอุทธรณ์ต่อกรรมการข้อมูลข่าวสารเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกินขอบเขตของการศึกษา

1) การอุทธรณ์ร้องเรียนต่อ กรรมการข้อมูลข่าวสาร (Information Commissioner)

¹⁵¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, วารสารกฎหมายปกครอง. หน้า 89

ตาม Access to Information Act 1985 ได้ให้อำนาจแก่กรรมการข้อมูลข่าวสารไว้ในมาตรา 30¹⁵² โดย มาตรา 30 (1) ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ กรรมการข้อมูลข่าวสาร ต้องรับและสืบสวน (Investigate) คำร้องต่อไปนี้

1. จากบุคคลที่ถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสาร ตามคำขอภายใต้กฎหมายฉบับนี้ (a)

¹⁵² 30. (1) Subject to this Act, the Information Commissioner shall receive and investigate complaints

(a) from persons who have been refused access to a record requested under this Act or a part thereof;

(b) from persons who have been required to pay an amount under section 11 that they consider unreasonable;

(c) from persons who have requested access to records in respect of which time limits have been extended pursuant to section 9 where they consider the extension unreasonable;

(d) from persons who have not been given access to a record or a part thereof in the official language requested by the person under subsection 12(2), or have not been given access in that language within a period of time that they consider appropriate;

(d.1) from persons who have not been given access to a record or a part thereof in an alternative format pursuant to a request made under subsection 12(3), or have not been given such access within a period of time that they consider appropriate;

(e) in respect of any publication or bulletin referred to in section 5; or

(f) in respect of any other matter relating to requesting or obtaining access to records under this Act.

(2) Nothing in this Act precludes the Information Commissioner from receiving and investigating complaints of a nature described in subsection (1) that are submitted by a person authorized by the complainant to act on behalf of the complainant, and a reference to a complainant in any other section includes a reference to a person so authorized.

(3) Where the Information Commissioner is satisfied that there are reasonable grounds to investigate a matter relating to requesting or obtaining access to records under this Act, the Commissioner may initiate a complaint in respect thereof. R.S. 1985, c. A-1, s.30; 1992, c. 21, s. 4.

2. จากบุคคลที่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมตามมาตรา 11 ซึ่งตนเห็นว่า การต้องจ่ายค่าธรรมเนียม นั้นไม่เป็นธรรม (b)
3. จากบุคคลที่มีคำขอซึ่งได้ขยายระยะเวลาตามมาตรา 9 โดยบุคคลผู้มีคำขอเห็นว่า การขยายระยะเวลาดังกล่าวไม่เป็นธรรม (c)
4. จากบุคคลที่ไม่ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารในภาษา ราชการตามคำขอภายใต้มาตรา 12 (2) หรือไม่ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูล ข่าวสารในภาษาดังกล่าวในระยะเวลาที่ตนเห็นว่าเหมาะสม (d)
5. จากบุคคลที่ไม่ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารในรูปแบบ อื่นตามคำขอภายใต้มาตรา 12 (3) หรือไม่ได้รับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเช่นว่านั้นในระยะเวลา ที่ตนเห็นว่าเหมาะสม (d.1)
6. คำร้องเกี่ยวกับข้อมูลที่ตีพิมพ์เผยแพร่ตามมาตรา 5 (e)
7. คำร้องใด ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการขอหรือได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารภายใต้กฎหมายฉบับนี้ (f)

โดยเมื่อบุคคลใดถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยผู้มีอำนาจแห่งหน่วยงานของรัฐ บาลกลาง (หัวหน้าหน่วยงานเจ้าของข้อมูล) นั้นจะต้องแจ้งให้ผู้มีคำขอทราบถึงสิทธิในการอุทธรณ์ ต่อกรรมการข้อมูลข่าวสาร (หรือกรรมการคุ้มครองชีวิตส่วนบุคคลในกรณีข้อมูลส่วนบุคคล) บุคคลนั้นสามารถอุทธรณ์ต่อกรรมการข้อมูลข่าวสาร หากเชื่อได้ว่ากรณีของตนไม่เข้าตามข้อยก เว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยทำคำร้องเป็นหนังสือเว้นแต่กรณีที่กรรมการข้อมูลข่าวสารให้อำนาจเป็นอย่างอื่น (เช่น โทรศัพท์¹⁵³) และยื่นต่อกรรมการข้อมูลข่าวสารภายในหนึ่งปี¹⁵⁴ นับแต่ วันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอ (เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร) (มาตรา 31¹⁵⁵) สำหรับในการสืบ สอนหาความจริงนั้น อำนาจและกระบวนการในการสืบสวนของกรรมการข้อมูลข่าวสารเป็นไป ตามมาตรา 32-37 เช่น การสืบสวนต้องกระทำโดยลับ (Private) (มาตรา 35) หรืออำนาจในการเรียก บุคคลส่งพยานหลักฐาน (มาตรา 36) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีท้ายที่สุดแล้วอำนาจของกรรมการข้อมูล

¹⁵³ <http://infoweb.magi.com/~accessca/brochure.html>

¹⁵⁴ T. Murray Rankin, *Government Publications Review*. p.304

¹⁵⁵ 31. A complaint under this Act shall be made to the Information Commissioner in writing unless the Commissioner authorizes otherwise and shall, where the complaint relates to a request for access to a record, be made within one year from the time when the request for the record in respect of which the complaint is made was received. R.S. 1985, c. A- 1, s.31.

ข่าวสารก็ทำได้เพียงแนะนำให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามเท่านั้น¹⁵⁶ (ซึ่งคล้ายกันกับอำนาจหน้าที่ของ C.A.D.A. ของฝรั่งเศส) โดยไม่มีอำนาจไปบังคับให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามโดยตรงแต่อย่างใด

2) การนำคดีขึ้นสู่ศาลกลาง (Federal Court)

เมื่อบุคคลใดถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูล และกรรมการข้อมูลข่าวสารแล้ว บุคคลนั้นสามารถที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลกลาง (Federal Court) ได้ หรือกรรมการข้อมูลข่าวสารเองก็สามารถที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลกลางได้เช่นกันหากได้รับความยินยอมจากผู้ทำคำขอ¹⁵⁷ เพื่อให้ทบทวนคำวินิจฉัย (Review) ในเนื้อหา (Matter) กล่าวคือสามารถพิจารณาได้ทั้งข้อเท็จจริงและดุลพินิจตามหลัก de novo ภายใน 45 วัน¹⁵⁸ นับแต่ผลการสืบสวนของกรรมการข้อมูลข่าวสารทุกรายงานตามมาตรา 37 (2) หรือภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นว่าเหมาะสม (มาตรา 41) การทบทวนคำวินิจฉัยของศาลโดยหลักแล้วมีสองประเภทคือ โดยผู้ที่ถูกปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกรณีหนึ่งและโดยบุคคลภายนอกที่ถูกกระหนาบสิทธิกรณีหนึ่ง¹⁵⁹ โดยวิธีพิจารณาและอำนาจหน้าที่ของศาลกลางเป็นไปตามมาตรา 42-53 เช่น หน้าที่ของกรรมการข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 42) และหัวหน้าหน่วยงานเจ้าของข้อมูล (มาตรา 43) การวิธีการพิจารณาลับฝ่ายเดียว (in camera) (มาตรา 47) หรือการเข้าสู่คดีของบุคคลภายนอก (มาตรา 44) เป็นต้น

¹⁵⁶ Spencer Zifcak, Administering Freedom of information, Privacy and Human Rights Laws in Canada, pp. 4, 7

¹⁵⁷ *ibid.*, p. 5

¹⁵⁸ T. Murray Rankin, Government Publications Review, p.306

¹⁵⁹ Spencer Zifcak, Administering Freedom of information, Privacy and Human Rights Laws in Canada, p.13